

Зелени поколения Учебна програма за ученици

номер на проекта:
2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито EACEA.

Co-funded by
the European Union

Съдържание

Въведение в проекта "Зелени поколения"	2
Учебна програма "Зелени поколения" накратко.....	2
Модули за зелени поколения	3
Фаза на съвместно проектиране.....	4
Целеви компетентности	6
Принципи на проектиране	8
Цели на обучението за учениците	10
Цели на обучението за учители	10
Цели на обучението за външни заинтересовани страни/възрастни	10
Предварителна и последваща оценка.....	11
Модул 1 – Зелени поколения в училище.....	12
Етап 1.1: Проучване на целите за устойчиво развитие във връзка с изменението на климата от гледна точка на (хранителната система).....	12
Етап 1.2: Ангажиране на заинтересованите страни - изграждане на партньорства между поколенията	25
МОДУЛ 2 - Зелени поколения у дома и в общността	37
Етап 2.1: Идентифициране на местните предизвикателства пред устойчивостта	37
Етап 2.2: Съвместно разработване на идеи и сътрудничество за местни действия.....	51
Модул 3: "Зелени поколения" в общността	63
Приложение I: Дейност 3.1.....	89
Въпросник за осведомеността и поведението при изхвърляне на храна.....	89
Приложение II: Дейност 3.4.....	92
Приложение III: Дейност 3.5.....	94

Въведение в проекта "Зелени поколения"

Проектът "Зелени поколения" предоставя на учителите учебни програми, ресурси, насоки за обучение в областта на образованието за изменение на климата между поколенията, за да могат успешно да прилагат зелено активно гражданско образование в училище, у дома и в общността и да предоставят на учениците си важни умения за 21-ви век, като например умения за действие, творчество чрез дизайнерско мислене, творческа и екологична грамотност и решаване на проблеми, както и ценности на ученето между поколенията, като уважение, сътрудничество и др. Развитието на тези умения ще улесни промяната в поведението на учениците към по-екологично и устойчиво бъдеще. Въз основа на пропуските и предизвикателствата, установени във Франция, Гърция, Кипър, Румъния и България, учебната програма, която ще бъде разработена в рамките на проекта "Зелени поколения", се стреми да:

- помогне на учителите да интегрират в класните стаи обучението между поколенията, свързано с екологични практики;
- развиват уменията на учениците от 21-ви век, като например ефективна комуникация, работа в екип, уважение, творчество и критично мислене;
- разработи и тества иновативна учебна програма за обучение по въпросите на изменението на климата между поколенията;

Учебна програма "Зелени поколения" накратко

Този документ съдържа образователни практики, насоки, инструменти и ресурси, които ръководят прилагането на учебната програма "Зелени поколения" в различни образователни среди на началното и средното образование. Той определя компетентностите, принципите на проектиране и учебните дейности на учебната програма за поколенията и предоставя подкрепа за нейното прилагане в училище. Важен елемент на учебната програма, наричана накратко GG (green generations/зелени поколения) е, че дейностите в модула могат да се адаптират към различни образователни условия и възрастови групи, което позволява прилагането ѝ в различни условия, включващи ученици с различен профил, произход и нужди. Учебната програма GG има за цел да подпомогне учителите в началното и средното образование да прилагат методологията GG в клас, като предлагат дейности за учениците за формиране на по-зелена нагласа за промяна, използвайки обучение между поколенията за застъпничество и действия в областта на изменението на климата.

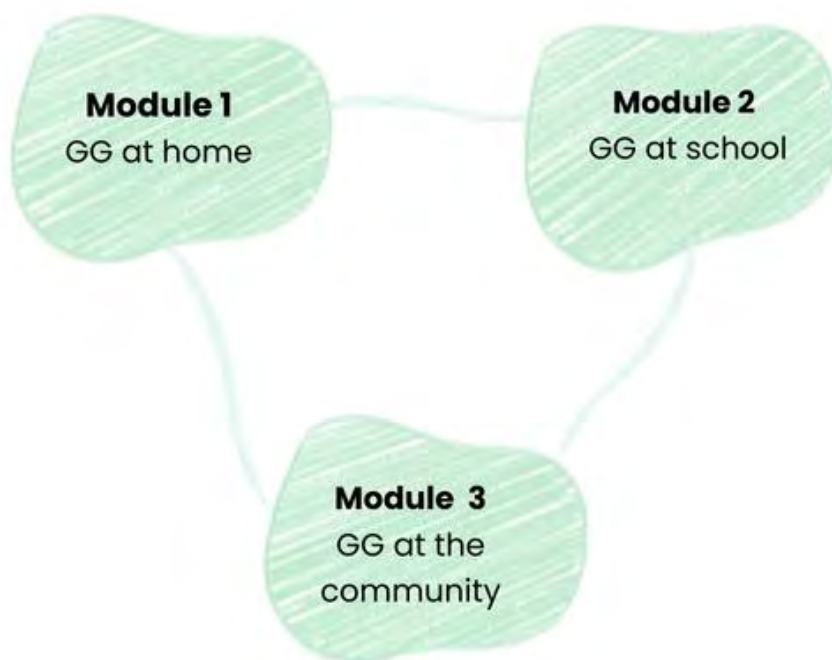
Целта на учебната програма е да:

- предостави на учителите полезен инструмент за обучение по въпросите на изменението на климата чрез подход на обучение между поколенията,
- развива уменията на учениците от 21-ви век, като например ефективна комуникация, работа в екип, уважение, творчество и критично мислене.

Модули "Зелени поколения"

Учебната програма ще включва иновативни планове за уроци и образователни дейности за обучение между поколенията, които могат да се прилагат на три нива: **в училище, вкъщи и в общността.**

Учебната програма е разработена въз основа на следните три модула:

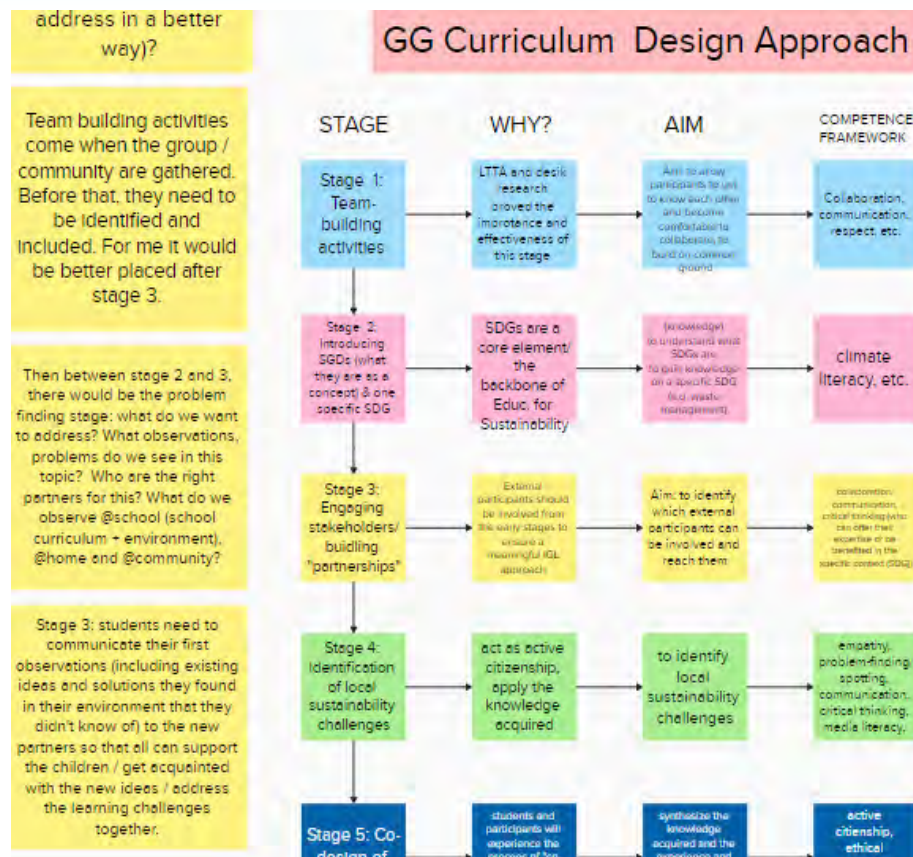
1. **GreenGenerations в училище:** насочен към запознаване на учениците с концепциите за изменението на климата и целите за устойчиво развитие (ЦЕЛИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ). На първия етап от Модул 1 учениците ще изследват конкретни приложения на знанията си, като се съсредоточат върху темата за храната, за да вникнат в сложността на хранителната система, причините и последиците от тази специфична тема. Във втората част на Модул 1 учениците и учителите ще се обединят и ще изградят силни партньорства с външни заинтересовани страни/възрастни хора от различни поколения, като развият емпатия и уважение, умения за сътрудничество и комуникация със специален акцент върху темата за храната.

2. **Зелени поколения у дома и в общността:** Чрез прилагане на учене чрез преживяване и дейности, свързани с мислене в областта на дизайна, учениците, учителите и заинтересованите страни/възрастните ще участват активно в идентифицирането на местните предизвикателства, свързани с устойчивото развитие, със специален акцент върху храната и по-широката хранителна система (свързана с производството на храна, потреблението, отпадъците, енергията, биоразнообразието и т.н.). След като идентифицират местните предизвикателства пред устойчивостта, учениците, учителите и заинтересованите страни ще участват в съвместното разработване на устойчиви решения с положително въздействие на общностно ниво.
3. **Зелени поколения в Общността:** включва образователни ресурси за начините, по които гражданите могат да възприемат навици за смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към него. Учениците ще станат местни посланици на положителната промяна. По този начин ще бъдат разработени и подкрепени партньорства с местни организации, за да се увеличи въздействието не само на проекта, но и положителното въздействие на децата върху другите възрастни в тяхната общност. Някои от тези дейности ще бъдат извънкласни и ще изискват участието на родителите с оглед на безопасността на децата, но и за да се засили тяхното участие.

Фаза на съвместно проектиране

Като водещ партньор на резултата, Stimuli инициира две онлайн сесии за съвместно проектиране с партньорите, за да се определят структурата и компетенциите, към които да бъде насочена учебната програма GG. За сесиите за съвместно проектиране беше използван Mural Board. (Mural board е виртуален инструмент, който позволява на иновативните екипи да си сътрудничат визуално и да търсят решения на своите проблеми или предизвикателства).

Партньорите взеха съвместно решение да следват междупоколенческият подход за обучение по въпросите на изменението на климата в трите модула и да не разграничават училището от дома и общността. Основната тема на дейностите ще бъде свързана с темата за "разхищението на храна" през различни призми и гледни точки (напр. потребление, енергия, биоразнообразие и др.). Видът на дейностите, предложен по-долу, може да бъде адаптиран към различни теми, свързани с изменението на климата, въз основа на интересите и нуждите на учениците. В този контекст учителите ще бъдат снабдени с цялостен подход на IGL (IGL означава метод „In-Game Leader“- лидер в играта. Това е стратегия, водеща играта) и с ноу-хау за прилагането му в различни теми, свързани с изменението на климата.

Освен това партньорите обсъдиха компетентностите, знанията и нагласите, които трябва да се развиват в рамките на учебната програма GG. По отношение на знанията партньорите се съгласиха, че учениците трябва да придобият знания, свързани със следните теми: изменение на климата, права и отговорности на гражданите и застъпничество/активизъм за климата. Придобиването на знания в тези области ще им позволи да действат като отговорни граждани срещу изменението на климата, като предприемат активни действия, щадящи околната среда, в училище, у дома и в общността. Що се отнася до уменията, партньорите посочиха, че е много важно да се повишат креативността на учениците, уменията за решаване на проблеми, лидерските умения, комуникацията, уменията за сътрудничество, критичното мислене и медийната грамотност. И накрая, по отношение на нагласите, партньорите обсъдиха, че учебната програма по GG трябва да бъде вдъхновяваща и да насърчава инициативността, гражданската отговорност, позитивността, асертивността и уважението към околната среда. Също така се очаква тя да мотивира младите хора да предприемат действия и да работят в сътрудничество с различни поколенчески групи за осъществяване на зелени действия. Съчетавайки резултатите от сесията за съвместно проектиране, партньорите се споразумяха за обща рамка за компетентности, която ще структурира целите на обучението и съдържанието на учебната програма GG.

Целеви компетентности

По време на сесията за съвместно проектиране беше решено учебната програма GG да бъде насочена към следните ключови компетентности: активно гражданство, климатична грамотност, сътрудничество, комуникация, критично мислене, творческо решаване на проблеми, компетентности за глобално гражданство. Основните компетентности са анализирани и дефинирани в таблицата по-долу:

Компетентност	Определение	Източник:	Съответстващи дейности
Активно гражданство	Активното гражданство се определя като участие в гражданското общество, общността и/или политическия живот, характеризиращо се с взаимно уважение и ненасилие и в съответствие с правата на човека и демокрацията. Компетентността за активно гражданство е тясно свързана с гражданската компетентност, която представлява способността за ефективно взаимодействие с другите в публичната сфера и за проява на солидарност и интерес към решаването на проблеми, засягащи местната и по-широката общност.	РЕФЕРЕНТНА РАМКА НА КОМПЕТЕНЦИИ ЗА ДЕМОКРАТИЧНА КУЛТУРА	Всички дейности, особено 3.1. 3.2. 3.3. 3.4. 3.5. 3.6.
Климатична грамотност	Грамотният в областта на климата човек, разбира	Северноамериканска асоциация за	Всички дейности, особено 1.1.

	основните принципи на климатичната система на Земята, знае как да оценява научно достоверна информация за климата, комуникира по смислен начин за изменението на климата и може да взема информирани и отговорни решения относно действия, които могат да повлияят на климата.	екологично образование	1.2. 1.3. 1.4. 1.5. 1.6.
Компетентност за сътрудничество	Сътрудничеството е важно умение на 21-ви век. Според Рамката за учене през 21-ви век сътрудничеството е част от уменията за учене и иновации (4Cs), които включват също комуникация, критично мислене и творчество. В рамките на уменията за сътрудничество от учениците се очаква да демонстрират способност за ефективна и уважителна работа с различни екипи, да проявяват гъвкавост и готовност да бъдат полезни при правенето на необходимите компромиси за постигане на общата цел. Учениците трябва също така да поемат споделена отговорност за съвместната работа и да ценят индивидуалния принос на всеки член на екипа.	Партньорство за уменията на 21^{ст} век	Всички дейности
Комуникационна компетентност	Комуникационната компетентност се определя като осъзнаване на ефективните, подходящи или целесъобразни комуникационни умения или стилове, както и като способност за адаптиране и използване на това осъзнаване в различни контексти.	Партньорство за уменията на 21^{ст} век	Всички дейности
Критично мислене	Критичното мислене е умствена и емоционална функция, при която човек оценява надеждността на информацията и решава какво да мисли или да прави, като се аргументира въз основа на всички възможни	Партньорство за уменията на 21^{ст} век	2.1. 2.2. 2.3. 2.4. 2.5. 2.6.

	доказателства, с които разполага.		
Творческо решаване на проблеми	Творческото решаване на проблеми (ТРП) включва разбиране на даден проблем, генериране на идеи за решаването му и оценка на тези идеи, за да се намерят най-ефективните решения. При него се използват техники, които правят процеса на решаване на проблеми ангажиращ и съвместен.	Harvard Business School Online	2.3. 2.4. 2.5. 2.6.
Глобално гражданство	Глобалното гражданство е общ термин за социалните, политическите, екологичните и икономическите действия на глобално мислещи хора и общности в световен мащаб. То включва следното: - Ефективно участие в гражданския живот чрез познаване на начините за информиране. и разбиране на правителствените процеси. - Упражняване на правата и задълженията на гражданите на държавно, национално и местно ниво. и глобално ниво. - Разбиране на глобалните последици от гражданските решения.	Партньорство за уменията на 21^{ст} век Глобално гражданство на ООН	Всички дейности

Принципи на проектиране

Образователният материал и конкретно учебната програма са разработени в съответствие със следните принципи:

ПРИНЦИПИ НА ПРОЕКТИРАНЕ	ОПИСАНИЕ
Обучение между поколенията	Ученето между поколенията се определя от Европейската карта за учене между поколенията като: "Начинът, по който хората от всички възрасти могат да се учат заедно и един от друг. Обучението между поколенията е важна част от ученето през целия живот, при което поколенията работят заедно, за да придобият умения, ценности и знания.
	Учебната програма на GG следва практически и проектен подход; учениците имат активна роля и се запознават с концепции,

Обучение по проекти	дейности и инструменти по ефективен и увлекателен начин. Подходът, основан на проекти, осигурява рамка за дейности, които са гъвкави и могат да се адаптират за училища в различен контекст и за ученици с различен профил и образователни потребности.
Мислене в областта на дизайна	Дизайнерското мислене е аналитичен и творчески процес, който ангажира учениците да експериментират, да създават, да създават прототипи, да събират обратна връзка и да преработват дизайна. Дизайнерското мислене насърчава сътрудничеството между учениците, подтиква ги да бъдат креативни, изобретателни, гъвкави и наблюдателни.
Разказване на истории	Разказването на истории е социална и културна дейност, при която се споделят истории, понякога с импровизации, театрални постановки или украшения. Всяка култура има свои собствени истории или разкази, които се споделят като средство за забавление, образование, запазване на културата или внушаване на морални ценности.
Студентски активизъм	Ученическият активизъм се отнася до млади хора, които посещават или участват в училищни активистки събития (Watson, 2022). Учениците трябва да имат възможност да предприемат действия по важни въпроси, които са от значение за тях и влияят на ежедневието и бъдещето им. Учениците трябва да се чувстват овластени да обсъждат и решават въпроси, които са от значение за тях, като например изменението на климата.
Междудисциплинарен/интердисциплинарен дизайн	Крос/интердисциплинарното проектиране в образованието е свързано с ученето и преподаването на различни дисциплини. Той надхвърля просто изучаването на различни гледни точки. Знанията и нагласите на различните дисциплини се интегрират, за да се навлезе в сложни проблеми. Например, учителите могат да преподават за изменението на климата чрез комбиниране на различни предмети, като например изучаване на чужди езици, география, история, химия и др.
Учене чрез преживяване	Ученето чрез преживяване е процес на учене чрез правене. Чрез включването на учениците в практически опит и размисъл те могат по-добре да свържат теориите и знанията, придобити в класната стая, с реални ситуации.

Цели на обучението за учениците

Чрез учебната програма учениците ще:

- придобият знания, свързани с изменението на климата в техния местен и глобален контекст,
- се научат да разпознават предизвикателствата, свързани с изменението на климата, в своето ежедневие,
- осъзнават собствената си активна гражданска компетентност,
- развиват своите умения за общуване и сътрудничество чрез обучение между поколенията,
- развиват съпричастност и уважение към гледната точка на другите поколения по отношение на изменението на климата,
- станат по-активни, позитивни, настойчиви и уважителни към околната среда,
- развиват мотивация за инициране на екологични инициативи и справяне с изменението на климата чрез сътрудничество между поколенията,
- се научат как да си сътрудничат с външни заинтересовани страни/възрастни, за да се справят с местните предизвикателства, свързани с устойчивостта,
- се научат как да съобщават идеите си на по-широката общност, вдъхновявайки другите да предприемат действия за смекчаване на изменението на климата.

Цели на обучението за учители

Чрез учебната програма на GreenGenerations учителите ще:

- развият/подобряват знанията си за климатичната грамотност,
- научат как да прилагат обучението между поколенията в контекста на образованието по въпросите на изменението на климата,
- разполагат с иновативни, участващи и творчески педагогически инструменти и подходи чрез готови за използване образователни ресурси,
- се научат как да канят и ангажират външни заинтересовани страни/възрастни, които да бъдат част от проекта и да създават знания заедно с учениците.

Цели на обучението за външни заинтересовани страни/възрастни

Чрез учебната програма GreenGenerations заинтересованите страни/възрастните, които ще участват в дейностите, ще могат да:

- сътрудничат и общуват с по-младите поколения, споделяйки обща визия за инициативите, свързани с изменението на климата, в техните местни общности,
- подобряват знанията си за климатичната грамотност,
- споделят с по-младите поколения знания за практиките на устойчивост в миналото и сега,

- съвместно създаване на проекти, насочени към справяне с местните предизвикателства в областта на устойчивото развитие.

Предварителна и последваща оценка

Преди и след като анализират и изпълнят съдържанието на модула и допълнителните дейности, учителите трябва да споделят следните документи за предварителна и последваща оценка (вж. приложението). Тези въпросници са ориентировъчни и учителите могат да приемат въпросите, отнасящи се до компетентностите, в съответствие с избраната в класа тематика и възрастовия диапазон на своите ученици. Това означава, че въпросите могат да бъдат по-прости или по-сложни, но компетентностите ще останат същите.

На учениците ще бъде предаден подробен въпросник, в който да разсъждават за очакванията си от тази програма, за познанията си относно идентифицирането и решаването на проблемите на устойчивото развитие в сътрудничество със заинтересованите страни от различни поколения, както и за мислите и чувствата си относно изменението на климата (Предварителна оценка на GG или вижте приложението).

Модул 1 - GreenGenerations в училище

Етап 1.1: Проучване на целите за устойчиво развитие във връзка с изменението на климата от гледна точка на (хранителната система)

Разработено от: Eutopique (Франция)

Модул 1 от пакета "Зелени поколения" има за цел да запознае учениците с концепциите за изменението на климата и ЦЕЛИТЕ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ. След това въведение учениците ще проучат конкретни приложения на знанията си, като се съсредоточат върху избрана тема, изследвайки я в дълбочина.

Подходът, който възприемаме тук, ще даде възможност на учениците да използват и развиват системно мислене, изследователска практика и умения като общуване между поколенията и критично мислене. Те ще признаят способността си да свързват учебните теми с по-широк спектър, което ще им позволи да придобият перспектива.

Плановите на уроците са прости, основават се на часовите единици в европейските държавни училища (45') и могат да бъдат адаптирани към различни педагогически методи. Тези подробни планове за уроци са предназначени за ученици на възраст 8-18 години, разделени в три последователни групи. За ученици на възраст 8-10 години (начално училище) планът на урока е адаптиран. За другите две групи - 11-14 г. (средно училище) и 15-18 г. (гимназия), ще използвате същата основа, но след всеки план на урока са предложени варианти, адаптирани за всяка възрастова група.

Резултати от обучението

В края на този модул, участниците ще могат да:

- обобщават понятията за изменение на климата и ЦЕЛИТЕ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ
- определят хранителната система и признаване, че всеки етап поражда или е повлиян от причини и последствия
- прилагат матрицата на хранителната система към конкретен случай (хляб)
- проучват въздействието на изменението на климата и ЦЕЛИТЕ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ върху хранителната система за хляб.

Планове за уроци

Възрастова група

- Начално (8-10 г.)
- Основно (11-14 г.)
- Средно (15-18 г.)

План на урока 1.1. (8-10) ВЪВЕДЕНИЕ В ПЛАНЕТАРНИТЕ ГРАНИЦИ, ПРОМЯНАТА НА КЛИМАТА И ЦЕЛИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ

Този план на урока запознава учениците с понятията за границите на планетата, изменението на климата и Целите за устойчиво развитие на ООН. Урокът има за цел да повиши осведомеността на учениците относно глобалните екологични и социални предизвикателства, като ги насърчава да мислят критично за ролята си в допринасянето за устойчиво бъдеще.

Резултати от обучението

В края на урока учениците ще могат да:
Обобщят понятията за изменение на климата и ЦЕЛИТЕ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ

Време

Стъпки за подготовка: Прочетете насоките и подгответе учебните материали (вж. по-долу)

Време за преподаване: 45 минути

Учебен материал

Учебни материали, необходими за този план на урока.

- Проектор и екран или бяла дъска.
- Отпечатани брошури с ключови термини и определения.
- Интернет връзка за демонстрации на живо

ВЪЗРАСТОВА ГРУПА: 8-10 ГОДИНИ

Част 1 - Въведение в границите на планетата и изменението на климата

Продължителност: 20 мин.

Възможност: Преди да започнете тази програма, може да раздадете нашия инструмент за индивидуална оценка, който учениците могат да попълнят (за по-малко от 5 минути - можете да ги съберете и да ги запазите) и който ще бъде даден отново на учениците в края на тези уроци, за да могат да оценят собствения си напредък по отношение на знанията за изменението на климата и ЦЕЛИТЕ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ.

Представете контекста и понятията на учениците на адаптиран за тях език въз основа на следната информация:

Днес на Земята живеят повече от 8 милиарда души.

Околната среда е жизненоважна за хората и икономиката. Ние зависим от чистия въздух, водата и стабилния климат. Без тези условия не можем да се развиваме.

Пригодността за обитаване на планетата (добрите условия за живот) зависи от способността ни да осигурим **устойчиво и проспериращо бъдеще за всички човешки същества**. Но нашето развитие като човешки същества не може да бъде постигнато за сметка на **ресурсите и възможностите на планетата, които са ограничени**.

Планетарните граници определят границите на ресурсите и капацитета на Земята. Съществуват девет граници, чието превишаване ще застраши **здравето на планетата** и съответно способността ни да живеем на нея. **Изменението на климата** е една от тези граници.

Говорим много за изменението на климата в сравнение с други граници, защото това е **една от планетарните граници, върху които човечеството може да окаже реално въздействие**. За съжаление, не е задължително да оказваме въздействие върху други.

Въведете понятието "изменение на климата", като покажете [презентацията за причините и последиците от изменението на климата](#).

Можете да организирате дебат или просто да помолите учениците да коментират следните въпроси:

- Какво виждат на снимката?
- Какво според тях се случва или се е случило?
- Допълнете наблюденията си с информацията, предоставена в презентацията.
- Какво според тях трябва да се направи? (На този етап няма правилен или грешен отговор, не е необходимо те да имат определен отговор, този въпрос ще ви помогне да проверите учениците и да посочите нивото на техните знания и информираност).

Човешките дейности оказват значително въздействие върху околната среда.

Използването на изкопаеми горива (въглища, нефт и природен газ, които са невъзобновяеми енергийни източници) има голямо въздействие върху климата. Повечето от нашите дейности зависят от тях, а те произвеждат 75% от емисиите на парникови газове и 90% от емисиите на въглероден диоксид.

Понастоящем това въздействие се измерва чрез "въглеродния отпечатък". Това е отпечатъкът, който оставяме върху околната среда в резултат на дейностите, при които се отделя въглерод в атмосферата.

Като напомняне раздайте на учениците [този документ](#), в който се обобщават причините и последиците от изменението на климата, за да го научат (те могат да го занесат вкъщи и да проверят родителите си!).

ВАРИАНТИ:

- *учителите могат да мотивират децата да задават въпроси, преди да предоставят информацията.*
- *Можете да използвате [видеоклип](#), за да запознаете учениците с въглеродния отпечатък.*

- Ако искате да се задълбочите, можете да гледате видеоклипове или да обясните на учениците какво представляват емисиите на парникови газове и въглероден диоксид.

Част 2 - Въведение в Целите за устойчиво развитие

Продължителност: 5 мин.

За да се справи със социалните и екологичните предизвикателства, пред които е изправена планетата, Организацията на обединените нации (ООН) отправи световен призив за съвместни действия.

- 193 държави са определили цели за устойчиво развитие, които трябва да бъдат постигнати до 2030 г.

Започнете с дефинирането на няколко думи заедно с учениците:

- Какво е цел? (нещо, към което се стремя, в което искам да успея.)
- Какво означава устойчивост? (Според определението на ООН това е задоволяване на нуждите на настоящето, без да се застрашава способността на бъдещите поколения да задоволяват своите нужди.)

ВАРИАНТИ: Ако разполагате с повече време: този видеоклип (на английски език) може да вдъхнови като пример за обяснение.

Част 3 - Проучване на целите за устойчиво развитие

Продължителност: 20 мин.

Представяне на Целите за устойчиво развитие на ООН (плакат, брошура)

Въз основа на това, което учениците знаят, учителят ще може да оформи урока, като се основава на формалните знания, предоставени тук (помощен материал за учители)

Проведете разговор с учениците по следните въпроси:

- Какво виждате? (учениците могат да прочетат материала и да коментират)
- Колко цели откривате?
- С какво се занимават? (основни социални нужди като бедност, глад, образование, здравеопазване... и екологични предизвикателства)
- Кой трябва да действа за постигането на тези цели?
- Какви 2 или 3 спонтанни идеи можете да предложите за действия за постигане на тези цели? (потребителски навици, енергия, социални и екологични грижи...)

ВЪЗРАСТОВА ГРУПА 11-14 ГОДИНИ:

Част 1 - Въведение в границите на планетата и изменението на климата

Продължителност: 20 мин.

По време на представянето на причините и последиците от изменението на климата попитайте учениците как според тях изменението на климата се отразява на хората и планетата, като дадете близки до тях примери.

Част 2 - Въведение в Целите за устойчиво развитие

Продължителност: 5 мин.

[Видео](#), представящо ЦЕЛИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ, като приканва учениците да помислят и да действат. Може да се използва в част 2 или 3. Преводи на други езици [тук](#).

Част 3 - Проучване на целите за устойчиво развитие

Продължителност: 20 мин.

В края на част 3: разпределете учениците по групи и ги помолете да свържат отново логата и определенията на ЦЕЛИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ: Игра с етикети на ЦЕЛИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ на ООН

Други допълнителни игри:

- <https://go-goals.org/downloadable-material/>
- [https://socialimpactmovement.org/wp-content/uploads/2019/11/Fortune Teller print English-1.pdf](https://socialimpactmovement.org/wp-content/uploads/2019/11/Fortune_Teller_print_English-1.pdf)
- Кубчета или гадаене
<https://drive.google.com/file/d/1nuMKRAaLHd05u4ZjtCKgk21hGw9AckID/view>

ВЪЗРАСТОВА ГРУПА 15-18 ГОДИНИ:

Част 1 - Въведение в границите на планетата и изменението на климата

Продължителност: 20 мин.

По време на презентацията може да помолите учениците да приложат системно мислене, като анализират идеите си по въпрос 4, въз основа на това какво може да се направи на всекидневно ниво и да се свържат с 2 други нива на въздействие. Например, ако купувам храна от местен производител, по-малко храна трябва да се внася или транспортира от по-далечно разстояние, а местният производител може да живее от работата си. Това ни позволява да намалим емисиите на CO2 и да увеличим местната заетост.

Част 2 - Въведение в Целите за устойчиво развитие

Продължителност: 5 мин.

[Видео](#), представящо ЦЕЛИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ, като приканва учениците да размишляват и да действат. Може да се използва в част 2 или 3. Преводи на други езици [тук](#).

Част 3 - Проучване на целите за устойчиво развитие

Продължителност: 20 мин.

След част 3, за да могат учениците да докладват за това, което са научили, планирайте "изпитание за изменението на климата".

Изберете съдия и прокурор сред учениците и разпределете останалите ученици в 5 отбора. Съдията ще вземе решение за присъдата. Прокурорът ще приложи законите на ООН. Всеки отбор трябва да представи пред съда защо трябва да бъдат защитени 5-те ценности на Целите за устойчиво развитие (Мир, Хора, Планета, Просперитет, Партньорство) и защо те са от съществено значение в контекста на Програмата до 2030 г. Екипите трябва да представят своите аргументи, за да убедят всички държави да поемат активен ангажимент към Съда. Трибуналет дава обратна връзка за 5-те представяния според предварително определена таблица (яснота/достоверност/способност за ангажиране и т.н.).

Оценка

Преди да започнете тази програма, можете да раздадете [инструмента за индивидуална оценка](#), който ще бъде даден отново на учениците в края на тези планове за уроци, за да могат да оценят собствения си напредък по отношение на знанията за изменението на климата и ЦЕЛИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ.

Вариант 2: Използвайте следния тест за пример, който изисква предварително отпечатване на картите. Можете също така да я представите на екрана.

Английски език:

На френски: <https://www.afd.fr/fr/ressources/le-quiz-odd-pour-tester-ses-connaissances-sur-les-objectifs-de-developpement-durable>

План на урока 1.2. (8-10) - ИЗСЛЕДВАНЕ НА ЦЕЛИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ във връзка с хранителната система

Този план на урока е предназначен да запознае учениците с Целите за устойчиво развитие на ООН (ЦЕЛИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ), като се фокусира върху това как те са свързани с хранителната система. Планът на урока насърча развитието на разнообразни умения в различни области, като критично мислене, изследователска и информационна грамотност, сътрудничество, творчество, комуникация и системно мислене, като същевременно развива глобална осведоменост и социална отговорност.

Резултати от обучението

В края на урока учениците ще могат да:

- Определят хранителната система и признават, че всеки етап поражда или е повлиян от причини и последствия.

Време

Време за приготвяне: 20 мин.

Стъпки за подготовка: Прочетете насоките и част 2 на презентацията, подгответе учебния материал

Време за преподаване: 45'

Учебен материал

Учебни материали, необходими за този план на урока

- Компютри или таблети с достъп до интернет.
- Проектор и екран или бяла дъска.
- Отпечатани брошури с ключови термини и определения.
- Интернет връзка за демонстрации на живо

Част 1 - Връзка с предишната дейност

Продължителност: 15 мин.

Припомняне на предишния урок / Помолете учениците да обобщат наученото: Нарастващите социални нужди, ограничените ресурси на планетата и изменението на климата застрашават условията на живот на всички живи същества. В отговор на тези заплахи Организацията на обединените нации взе решение за Целите за устойчиво развитие (ЦЕЛИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ).

За да улесним усвояването на концепцията за ЦЕЛИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ, избрахме да я приложим към конкретна тема: храната.

Въз основа на [плаката за ЦУР](#), помолете учениците да определят кои ЦЕЛИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ са свързани с храната. Накарайте учениците да обяснят своя избор (и).

Те трябва да предложат следното:

- #2 - Нулев глад: Премахване на глада, осигуряване на продоволствена сигурност, подобряване на храненето и насърчаване на устойчивото земеделие.

Вижте част 2, тъй като някои ученици може да измислят други цели за устойчиво развитие. Но това не е задължително на този етап.

Част 2 - Въведение в хранителната система

Продължителност: 20 мин.

Представяне на официално представяне на хранителната система ([презентация](#)).

Разпространете или представете на учениците слайд 2 от този документ.

Различните стъпки са

- Производство
- Транспорт
- Трансформация
- Дистрибуция
- Потребление
- Изхвърляне

Обърнете внимание на учениците на факта, че хранителната система е тясно свързана с множество ЦЕЛИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ.

За по-големите ученици:

Попитайте ги дали виждат други свързани ЦЕЛИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ (може да са следните) и ги помолете да обяснят избора си. Обясненията са предоставени в същия документ.

- #12 - Отговорно потребление и производство
- #13 - Действия по отношение на климата (цялата хранителна система оказва влияние)
- #14 - Живот под водата (производство)
- #15 - Живот на сушата (производство)
- # 9 - Промисленост, иновации и инфраструктура (трансформация)
- # 6 - Чиста вода и санитарни условия (производство)
- # 3 - Добро здраве и благополучие (потребление)

Част 3 - Цели за устойчиво развитие, свързани с храните

Продължителност: 10 мин.

Разделете учениците на групи.

Накарайте ги да изберат една от определените цели за устойчиво развитие, свързани с храните.

Дайте указания да подготвят 5' (творческа) презентация на избраната ЦЕЛ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ. Учениците могат да представят презентациите си пред класа (необходимо е допълнително време, ако се избере този вариант) или можете да поискате да ви предадат задача за следващия урок, която да се основава изцяло или частично на следните въпроси:

- Какво включва тази ЦЕЛ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ? Какво защитава тя?
- С коя част от хранителната система е свързана? Как тази ЦЕЛ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ влияе изцяло или частично върху хранителната система?

ВАРИАНТИ:

- Учениците могат да работят по тази кратка презентация с партньори от различни поколения, като например братя и сестри, родители, баби и дядовци, организации с идеална цел и др. Могат да изберат да ги интервюират и да направят съвместно проучване по избраната ЦЕЛ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ.

Учениците могат да изберат и по-креативни форми като влог, интервюта, ролеви игри...

ВАРИАНТ 11-14:

Част 1 - Връзка с предишната дейност

Продължителност: 15 мин.

Следване на първоначалния план 8-10

Част 2 - Въведение в хранителната система

Продължителност: 20 мин.

Следване на първоначалния план 8-10

Част 3 - Цели за устойчиво развитие, свързани с храните

Продължителност: 10 мин.

Как е функционирала хранителната система във времето?

Учениците могат да проучат и да направят презентация за това как е функционирала хранителната система преди Втората световна война и днес.

Тази стъпка може да бъде изпълнена от учениците като домашна работа, която да изпълнят заедно със семейството си. След това по време на урока тази част ще бъде посветена на обяснението на задачата.

ВАРИАНТ 15-18:
Част 1 - Връзка с предишната дейност
Продължителност: 15 мин.

Следване на първоначалния план 8-10

Част 2 - Въведение в хранителната система
Продължителност: 20 мин.

Следване на първоначалния план 8-10

Част 3 - Цели за устойчиво развитие, свързани с храните
Продължителност: 10 мин.

Как можем да повишим осведомеността на различните поколения за въздействието на храната върху Целите за устойчиво развитие?

Сформируйте екипи от по 3 ученици. Всеки екип ще трябва да изработи плакат, насочен към 4 различни възрастови групи: плакат (или видеоклип, направен на мобилен телефон) за деца, кампания за тийнейджъри, кампания за възрастни/семейства и кампания за възрастни хора.

Всеки плакат ще трябва да съдържа: КАКВО: ключово послание (което обобщава идеята по въздействащ начин), ЗАЩО: 3 или 4 аргумента, с които да обосновате защо е важно, КОЙ: параграф, в който се обяснява защо се обръщаме към тях като деца/тийнейджъри/родители/баби и дядовци, по-специално въздействаща визуализация. и КАК: как можете да се включите по темата за храната и Целите за устойчиво развитие.

Оценка

Размисъл, дискусия или мозъчна атака, заключение за следващите стъпки

План на урока 1.3. (8-10) - Пример: Хлебната хранителна система - Влиянието на изменението на климата и ЦЕЛИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ

В този урок учениците изследват хранителната система по по-осезаем начин, като използват хляба като казус, натрупват колективни знания за системното мислене и обсъждат потенциалните въздействия на изменението на климата и ЦЕЛИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ върху хранителната система на хляба и различните ѝ етапи.

Резултати от обучението

В края на урока учениците ще могат да:

- Прилагат матрицата на хранителната система към конкретен случай (хляб)
- Проучват въздействието на изменението на климата и ЦЕЛИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ върху хранителната система за хляб

Време

Стъпки за подготовка: Прочетете насоките и подгответе учебния материал

Време за преподаване: 45'

Учебен материал

Учебни материали, необходими за този план на урока 1

- Компютри или таблети с достъп до интернет.
- Проектор и екран или бяла дъска.
- Отпечатани брошури с ключови термини и определения.
- Интернет връзка за демонстрации на живо

Част 1 - Хранителна система: Случаят с хляба

Продължителност: 20 мин.

Организирайте учениците в групи.

За да направят обучението за хранителната система и ЦЕЛИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ по-осезаемо, учениците ще приложат знанията си към конкретна храна - хляб.

Раздайте следния документ, който включва два различни работни листа за учениците:

- Слайд 2: Един работен лист, адаптиран за ученици от началното училище (8-10 години), изисква да се определят хората, участващи на всеки етап от хранителната система, и дейностите, които те обикновено извършват.
- Слайд 2 и 3: Два работни листа, адаптирани за ученици от средните училища (11-14 г.) и за ученици от гимназиите (15-18 г.). Вторият работен лист изисква да се определят въздействията на тези дейности върху изменението на климата, както и устойчивите действия, които учениците биха препоръчали за всяка от стъпките за подобряване на хранителната система, справяне с изменението на климата и постигане на целите за устойчиво развитие.

Включена е напълно завършена версия за учители.

Можете да помолите групи от ученици да работят по него и да напишат отговорите си в работния лист или на отделна страница. Или можете да решите да организирате открита дискусия с класа.

Във всеки случай се фокусирайте повече върху

- дистрибуция/магазин на дребно: откъде купувам хляба си и колко купувам.
- Консумация: какво и колко ям, къде ям.
- Изхвърляне: какво се случва с остатъците и непродадения хляб (у дома, в училище, в пекарните или супермаркетите, в ресторантите и т.н.).

Тези стъпки са по-близки до тях.

Имайте предвид, че учениците може да не могат да отговорят на всички въпроси в началото (особено на въпроси, свързани с етапите на производство и преобразуване), но ако не могат, помолете ги да разберат това, като направят проучване като задача. Идеята е да се опитат да приложат настоящите и новопридобитите си знания, като имат предвид, че понякога има множество отговори и идеи. Те ще могат да споделят и с другите групи в част 2.

Добавихме презентация на хранителната система за хляб във времето (за ученици от началното училище), която учителите могат да използват, за да вдъхновят учениците. Обяснете, че след Втората световна война е имало селскостопанска революция, каквато не е имало никога преди, тъй като обществото е трябвало да изхранва нарастващото население.

Част 2 - Групови презентации

Продължителност: 15 мин.

Помолете групите да споделят наученото с класа по съвместен начин. Една от групите може да започне и да представи своя работен лист и коментар. На свой ред помолете всяка група да добави допълнителна информация към колективното знание. Насърчете учениците да коментират изненадващи факти или нови знания, които може да са получили.

Следните въпроси могат да ви помогнат:

- Въз основа на това, което научихме преди, как изменението на климата може да застраши хранителната система за хляб?

Какви други събития, за които се сещате, биха повлияли положително или отрицателно на тази хранителна система?

Част 3 - Размисъл

Продължителност: 10 мин.

В зависимост от оставащото време отделете този последен момент за всички ученици, за да им предоставите обратна връзка за това, което са научили през този модул. Задавайте прости въпроси, като например:

- Какво ново научихте в този модул?
- Какво ви вдъхнови и защо?

Тази част може да бъде използвана от учениците за попълване на техния индивидуален лист за оценка.

ВАРИАНТ 11-14:

Част 1 - Хранителна система: Случаят с хляба

Продължителност: 20 мин.

Следвайте първоначалния план на урока - вижте слайд 2 и 3 от презентацията за адаптирани варианти

Част 2 - Групови презентации

Продължителност: 15 мин.

Следване на първоначалния план на урока
Част 3 - Размисъл
Продължителност: 10 мин. Следване на първоначалния план на урока

ВАРИАНТ 15-18:

Част 1 - Хранителна система: Случаят с хляба
Продължителност: 20 мин. Следвайте първоначалния план на урока - вижте слайд 2 и 3 от презентацията за адаптирани варианти
Част 2 - Групови презентации
Продължителност: 15 мин. Следване на първоначалния план на урока
Част 3 - Размисъл
Продължителност: 10 мин. Следване на първоначалния план на урока

Оценка

Този инструмент за индивидуална оценка ще позволи на учениците да оценят собствените си знания. Той може да бъде раздаден на този финален етап или два пъти - в началото на урока и отново сега, за да се оцени напредъкът в знанията. В такъв случай дайте време на учениците да сравнят първоначалната си оценка (която можете да раздадете) с настоящата.

Етап 1.2: Ангажиране на заинтересованите страни - изграждане на партньорства между поколенията

Разработено от: 1st Elementary School of Alexandria (Гърция)

План на урока 1.4

Вечеря за диалог между поколенията

Образователно ниво

Начално и средно училище

Резултати от обучението

В края на урока учениците ще могат да:

- осъзнаят как храната може да служи като средство за свързване между хората, насърчавайки активното гражданство и общуването между поколенията.
- се запознаят с концепцията за вечери на диалога, като разберат ролята им за насърчаване на активното гражданство, социалното приобщаване и споделянето на идеи по обществени и екологични теми.
- си сътрудничат с родители, баби и дядовци или членове на общността в приготвянето на храна, като подобряват уменията си за работа в екип и общуване.
- развиват съпричастност и уважение към мнението и гледната точка на другите относно хранителните навици и храната.
- участват в обучение между поколенията, като получават информация от по-възрастните поколения за устойчиви хранителни практики и тяхното културно значение.
- критично да обсъждат социалното и екологичното въздействие на съставките, използвани в рецептата, като осъзнават по-широките последици от избора си на храна.

Целеви компетентности

- Екологична осведоменост/грамотност за климата
- Комуникационни умения
- Уважение
- Емпатия
- Критично и рефлексивно мислене
- Активно гражданство

Време

Подготовка време:

- въвеждане на понятието "вечеря в диалог"
- рецепта на храна
- контакт и покана към родителите и бабите и дядовците чрез имейли

Време за преподаване: 55 минути (този урок може да бъде удължен до повече от един учебен час)

Учебен материал

Онлайн: <i>Компютри или таблети с достъп до интернет (по избор) за показване на видеоклипове за повишаване на осведомеността/примери за истории за вечеря в диалог</i>	Офлайн: • Съставки за готвене • Чинии, чаши, вилници, лъжици и др. • Бележки Post-it/лепящи листчета (за размисъл)
--	--

План на урока 1.4.

Част 1 - Въведение

Продължителност: 10 мин.

Започнете с обсъждане на концепцията за устойчивост и значението на грижата за околната среда. Помолете учениците да споделят любимите си храни и как според тях тези храни са свързани с околната среда, например "за месото", "Местно ли е или вносно?". След това обсъдете с учениците храната като средство за връзка между хората.

Накрая запознайте учениците и възрастните участници с концепцията за вечеря в диалог.

Какви са вечерите в диалог?

Диалогичните вечери са социално пространство, което се осъществява чрез готвене и хранене:

- Насърчаване на активното гражданство и подпомагане на социалното включване на групите в неравностойно положение.
- Развиване на лични, социални и граждански компетентности, които са от полза за тяхното физическо и психическо благополучие.
- Взаимодействат и споделят мислите си по лични, обществени и екологични теми в безопасно пространство, като засилват инициативността и активното гражданско участие на участниците, особено на младежите, в техните местни общности и в цяла Европа.

Част 2 - Фаза на изпълнение

Продължителност: 20 мин.

(подготвителна фаза): Поканете родителите и бабите и дядовците на учениците (или членове на общността) да се присъединят към класа за практическа дейност по готвене. Осигурете съставките за проста рецепта, която се приготвя с местни и устойчиви съставки. Напътствайте учениците и членовете на техните семейства по време на приготвянето на рецептата, като подчертавате значението на използването на екологични практики в кухнята.

Част 3 - Рефлексивна дискусия

Продължителност: 20 мин.

След като пригответе рецептата, организирате дегустация, на която всеки може да опита храната и да обсъди социалното и екологичното въздействие на съставките.

Чрез представянето на рецепти за здравословни биологични и сезонни храни, както и на интересни и увлекателни рецепти за разговори, тази дейност ще има положително въздействие върху потребителските навици на участниците.

Въпроси за обсъждане

- Как съставките, които използваме днес, влияят на околната среда?
- По какъв начин хранителните практики и рецепти, споделяни днес, отразяват традициите и знанията на по-старите поколения? Как можем да запазим тези практики, като същевременно ги адаптираме към по-устойчиви?
- По какъв начин споделянето на храната ни свързва един с друг и с нашата общност? Как можем да използваме храната като инструмент за укрепване на тези връзки и за насърчаване на устойчивостта?

Как информираният и устойчив избор на храна може да ни даде възможност да бъдем активни граждани на нашата общност? Какви действия можем да предприемем, за да популяризираме тези практики в ежедневието си и да насърчаваме другите да правят същото?

Част 4 - Заключение

Продължителност: 5 мин.

Завършете урока, като обобщите какво са научили учениците за екологичната устойчивост и социалното въздействие на любимите им храни.

Насърчете учениците да помислят за начините, по които могат да променят собствения си живот, като възприемат екологични практики и правят информиран избор на храна.

Оценка

Предложението за оценка на плана на урока "Вечеря с диалог между поколенията" оценява разбирането на учениците за устойчивост, активно гражданство и общуване между поколенията както в когнитивната, така и в афективната област. Оценкаването се състои от формиращи и обобщаващи методи.

Формиращите оценки включват:

1. Оценка чрез наблюдение: Оценка сътрудничеството, комуникацията, съпричастността и уважението по време на готвенето.
2. Интерактивни дискусии: Оценка се критичното мислене и ангажираността по време на дискусиите за социалното и екологичното въздействие на избора на храна.

Обобщаващите оценки включват:

1. Дейност за размисъл с бележки лепящи листчета Post-It: Учениците обмислят наученото и предлагат действия въз основа на урока.
2. Кратко писмено задание: Учениците обясняват концепцията за вечерите в диалог, ролята ѝ за насърчаване на устойчивостта и разсъждават върху обучението между поколенията.
3. Партньорска и самооценка: Учениците получават обратна връзка от връстници за сътрудничеството и попълват контролен лист за самооценка, за да обмислят своето участие и учене.

Инструментите за оценка включват бележки за размисъл, формуляри за обратна връзка с колеги и контролни листове за самооценка. Обратната връзка се предоставя индивидуално и групово, като насърчава учениците да обмислят представянето си и да си поставят бъдещи цели.

Планът за оценяване е разработен така, че да балансира формиращите и обобщаващите методи, като насърчава саморефлексията, партньорската оценка и прилагането на обучението в реални условия.

Адаптиране към други нива

Възраст 7-12 години: Фокусирайте се върху основни концепции за устойчивост, работа в екип и прости готварски дейности. Оценкаването набляга на участието и сътрудничеството.

На възраст 12-15 години: Акцент върху задълбоченото разбиране и критичното мислене, като оценките се фокусират върху участието в дискусии и критичния анализ.

На възраст 16-18 години: Фокусът е върху лидерството и анализа на глобалната хранителна система, като се оценява лидерството и обучението между поколенията.

Дейностите за разширяване могат да включват създаване на готварска книга на класа и принос към училищната градина.

План на урока 1.5.

Семинар "Изчислете своя хранителен отпечатък"

Образователно ниво

Начално и средно училище

Резултати от обучението

В края на урока учениците ще могат да:

- разберат как изборът на храна влияе върху изменението на климата.
- изчисляват и сравняват на въглеродния отпечатък на различни ястия.
- проучат чрез сътрудничество между поколенията как традиционните практики могат да бъдат адаптирани към съвременните цели за устойчивост (например в производствения сектор).

Целеви компетентности

- Екологична осведоменост/грамотност за климата
- Комуникационни умения
- Умения за сътрудничество
- Умения за търсене и проучване
- Критично и рефлексивно мислене

Време

Подготовка време:

-покана за външни участници, като например местни земеделски производители, чрез електронна поща

-контакт и покана към родителите и бабите и дядовците за засаждане на семена чрез имейли, канали на социалните медии и уебсайта на проекта на училището и др.

-обяснение на калкулатора на отпечатъка

Връзка

Време за преподаване: 60 минути (този план на урока трябва да бъде удължен до повече от един учебен час)

Учебен материал

Онлайн:

<https://eplca.jrc.ec.europa.eu/ConsumerFootprint.html>

Компютри или таблети с достъп до интернет.

Офлайн:

- Снимки или мостри на различни храни
- Бяла дъска и маркери
- Плакат
- Цветни маркери, пастели и стикери
- Гост-лектор (напр. местен фермер или преподавател по околна среда)

План на урока 1.5.

Част 1 - Въведение

Продължителност: 10 мин.

Започнете, като помолите учениците да споделят любимите си храни и как според тях тези храни са свързани с околната среда (например "Как според вас любимата ви храна попада в чинията ви?").

След това започнете с кратка дискусия за това какво е "хранителен отпечатък" и как той е свързан с изменението на климата. Обяснете, че различните храни оказват различно въздействие върху околната среда в зависимост от фактори като методи на производство, транспорт и опаковане.

Обяснете, че учениците ще работят в екипи между поколенията, за да изчислят въглеродния отпечатък на различни ястия, сравнявайки традиционни рецепти със съвременни.

Част 2 - Изследване на въздействието на храните върху околната среда

Продължителност: 10 мин.

Покажете снимки или мостри на различни храни и обсъдете как се произвежда, транспортира и консумира всяка от тях.

Улесняване на дискусия за въздействието на различните храни върху околната среда, като например въглероден отпечатък, използване на вода и производство на отпадъци.

В случай че можете да разширите прилагането на този план на урока за повече от един курс, поканете гост-лектор, например местен фермер или преподавател по околна

среда, който да разкаже на учениците за устойчивите земеделски практики, транспортирането на храни и значението на консумирането на местни храни.

След това включете учениците в практическа дейност, като например засаждане на семена в саксии, за да демонстрирате връзката между производството на храна и околната среда. Насърчавайте учениците да задават въпроси и да споделят мислите си за това как могат да подкрепят устойчивите земеделски практики.

Част 3 - Фаза на изпълнение

Продължителност: 20 мин.

Формиране на отбора: Разделете учениците на малки групи, всяка от които включва по-възрастен участник (напр. родител, баба и дядо, активист, фермер и др.).

Избор на ястия: Всеки екип ще избере две ястия, които да сравни: едно традиционно ястие, с което по-възрастният участник е запознат, и едно съвременно ястие, което обикновено се консумира днес. Предоставете на екипите примери за ястия или ги насърчете да изчислят хранителния отпечатък на любимите си храни.

Изчисляване на въглеродния отпечатък: Предоставете на екипите прост инструмент или ръководство за изчисляване на въглеродния отпечатък на всяко ястие, като се вземат предвид фактори като вида на съставките, разстоянието, което изминават, и начина на производство. Учениците и външните участници ще работят заедно, за да съберат необходимата информация.

Част 4 - Размисъл и изводи

Продължителност: 20 мин.

Помолете всеки екип да представи резултатите си пред класа. Те трябва да обсъдят разликите във въглеродния отпечатък и да споделят идеи за повишаване на устойчивостта на традиционните ястия.

Организирайте дискусия за това как са се развили хранителните практики и как разбирането на тези промени може да помогне за преодоляване на различията между поколенията. Подчертайте значението на зачитането на културните традиции, като същевременно възприемате съвременните практики за устойчивост.

Оценка

- Наблюдавайте ангажираността и участието на учениците в дейностите.
- Прегледайте плакатите и предложенията на учениците за креативност и разбиране на въздействието на храните върху околната среда.
- Учениците ще напишат кратко есе за това какво са научили по време на урока и как могат да го приложат в ежедневието си.

Адаптиране към други нива

Възраст 8-10 години: Цел: Въведение в концепцията за хранителния отпечатък и основните въздействия върху околната среда.

1. Опростена дискусия: Обясняване на концепцията с прости думи, например как Земята помага за производството и пренасянето на храна. Покажете снимки на често срещани храни, за да разберете кои от тях са по-полезни за околната среда.
2. Дейност: Използвайте нагледни материали, за да сравните въздействието на храните върху околната среда. Опростени изчисления на въглеродния отпечатък, например коя храна използва най-много вода.
3. Размисъл: Учениците споделят какво са научили и как могат да помогнат на околната среда. Създават плакати или рисунки, за да покажат своето разбиране. Разширяване на дейността: Създаване на училищна градина за отглеждане на зеленчуци.

На възраст 11-14 години: Цел: Задълбочено изследване на хранителния отпечатък и критично мислене.

1. Обсъждане: Анализиране на въздействието на избора на храна върху околната среда, като например въглероден отпечатък и използване на вода. Сравнение на традиционни и съвременни ястия.
2. Дейност: Осигуряване на инструменти за по-подробно изчисляване на въглеродния отпечатък и интервюиране на възрастните хора относно традиционните практики.
3. Размисъл: Представяне на констатации и предложения за устойчиви традиционни рецепти. Дейност за разширяване: Проучване на устойчивите земеделски практики или на въглеродния отпечатък на популярно ястие.

На възраст 15-18 години: Цел: Критичен анализ, лидерство в областта на устойчивото развитие и ангажиране на общността.

1. Обсъждане: Разглеждане на сложни въпроси като глобалните хранителни системи и етиката на производството на храни.
2. Дейност: Ръководство на изчисляването на подробен въглероден отпечатък, като се вземат предвид глобалните вериги за доставки. Предложения за подобрене.
3. Размисъл: Обсъдете как традиционните практики могат да бъдат адаптирани към съвременните цели за устойчивост. Разширяване на дейността: Организиране на семинар или кампания за повишаване на осведомеността на общността относно устойчиви практики за консумация на храна.

Общи дейности за всички възрасти:

1. Цифрово проследяване на хранителния отпечатък: Проследяване на консумацията на храна и изчисляване на въглеродния отпечатък.

2. Изложба "Хранителен отпечатък": Организиране на събитие с презентации за отпечатъка на различни храни.
3. Зелена книга с рецепти: Създаване на книга с рецепти с ниски въглеродни емисии.

План на урока 1.6.

Създайте своята капсула на времето "Устойчив избор на храна"

Образователно ниво

Начално и средно училище

Резултати от обучението

В края на урока учениците ще могат да:

- се вживеят в начина, по който различните поколения възприемат изменението на климата и екологичните проблеми, свързани с храната (напр. разхищение на храна).
- сравнят вярванията, нагласите и практиките, свързани с храната, които различните поколения прилагат през последните десетилетия.
- отразяват на настоящите нагласи, практики и надежди за бъдещето по отношение на влиянието на изменението на климата върху хранителните (системи).

Целеви компетентности

- Екологична осведоменост/грамотност за климата
- Комуникационни умения
- Умения за сътрудничество
- Емпатия
- Уважение
- Критично и рефлексивно мислене

Време

Подготовка време:

- намерете материалите за капсулата на времето
- покана за външни участници, като например местни земеделски производители, чрез електронна поща
- плакати и снимки с храни и практики

Време за преподаване: **50 минути**

Учебен материал

Онлайн: https://eplca.jrc.ec.europa.eu/ConsumerFootprint.html Компютри или таблети с достъп до интернет.	Офлайн: • Плакат • Маркери • Списания или вестници • Ножици • Лепило
---	--

План на урока 1.6.

Част 1 - Въведение

Продължителност: 5 мин.

Започнете с дискусия за това как хората в миналото са разбирали и са се справяли с екологичните проблеми, свързани с храната (напр. хранителни отпадъци). Обяснете концепцията за капсула на времето и как тя може да бъде използвана за запазване на мислите и практиките от определен момент във времето.

Обяснете, че учениците ще работят в екипи с възрастни от различни възрасти, за да създадат капсула на времето, която включва предмети, писма и други артефакти, представящи настоящото им разбиране за хранителните системи и изменението на климата, както и надеждите им за бъдещето.

Част 2 - Въдъхновяващи беседи

Продължителност: 15 мин.

Поканете местен фермер, собственик на супермаркет/магазин или готвач да посети класната стая (или можете да посетите работното им място) и да донесе мостри от местни храни. Гост-лекторите ще разкажат подробно за това как тези продукти/храни са били отгледани или транспортирани, за да попаднат в чинията им, сега и в миналото.

Насърчете учениците да опитат храните, а след това ги помолете да направят мозъчна атака или да добавят бележки на училищната дъска за ползите от купуването на местни продукти или за устойчивите практики при отглеждането на храни и разпространението/транспортирането им до крайните потребители.

Част 3 - Фаза на изпълнение

Продължителност: 20 мин.

Разделете учениците на малки групи, всяка от които включва по-възрастен участник (напр. родител, баба и дядо, активист, фермер и т.н.).

Всеки екип ще създаде съдържание за капсулата на времето, включващо едно или повече от следните неща:

- Писма към бъдещето: Учениците и външните участници ще напишат писма до бъдещите поколения, в които ще споделят мислите си за миналите и настоящите хранителни системи, за това как са се развивали във времето, за предизвикателствата, свързани с изменението на климата, и за надеждите си как ще бъдат решени тези проблеми.
- Артефакти: Екипите ще изберат или създадат артефакти, които представят техните настоящи практики или вярвания относно храната и климата. Това може

да включва рецепта, част от технология или предмет, свързан с устойчиви хранителни практики, който да бъде предаден на бъдещите поколения.

- Снимки, рисунки или плакати: Екипите могат да включат визуално представяне на настоящите хранителни практики, като например снимки на градини, хранителни гори, ферми, кофи за компост или семейни ястия.

Накрая екипите ще съберат своите материали в капсула на времето, която може да бъде кутия, буркан или друг издръжлив съд.

Част 4 - Размисъл и изводи

Продължителност: 10 мин.

След като капсулите на времето бъдат събрани, улеснете дискусията за това какво е включено и защо. Насърчете учениците да помислят как бъдещите поколения биха могли да възприемат техния принос и какви промени се надяват да видят, когато капсулата на времето бъде отворена.

След това помолете всички участници (ученици и възрастни) да обмислят опита от сътрудничеството с хора от различни поколения за създаването на капсулата на времето. Обсъдете как различните гледни точки и опит на участниците са повлияли на техните убеждения и нагласи към екологичните проблеми, свързани с храната, как разбирането на миналите практики може да даде информация за бъдещите действия и как съпричастността може да помогне за преодоляване на пропастта между поколенията.

Оценка

Участие: Оценете участието на учениците в създаването на капсулата на времето и тяхното сътрудничество с по-възрастните участници.

Качество на съдържанието: Оценете обмислеността и креативността на съдържанието на капсулата на времето, като се съсредоточите върху това доколко добре то представя настоящите хранителни системи, убежденията и нагласите на участниците по отношение на свързаните с храната екологични въпроси и климатичните предизвикателства.

Размисъл: Оценете дълбочината на разсъжденията на учениците върху минали и настоящи практики за устойчивост, свързани с производството и консумацията на храни, съпричастност и уважение към убежденията и нагласите на другите по отношение на въпросите, свързани с храните, и разбиране на значението на сътрудничеството между поколенията за споделяне и запазване на знанията от по-възрастните към младите и бъдещите поколения.

Адаптиране към други нива

Възраст 7-12 години: Цел: Въведение в концепцията за капсула на времето

1. Обсъждане: Обяснете концепцията за капсула на времето като начин за запазване на идеи за бъдещето, като се съсредоточите върху основни въпроси,

свързани с храната и околната среда, като намаляване на хранителните отпадъци.

2. Дейност: Създайте капсула на времето, като използвате подходящи за деца материали като рисунки и писма, като наблегнете на прости идеи за избора на храна и грижата за Земята.
3. Размисъл: Насърчете учениците да споделят своя принос към капсулата на времето и да обсъдят какво искат да знаят бъдещите поколения за храната. Разширение: Създайте градина в класната стая, за да представите своя принос към бъдещето.

Възраст 12-15 години: Цел: Задълбочено проучване

1. Обсъждане: Фокус върху запазването на знанията за бъдещите поколения, обсъждане на екологични въпроси, свързани с храните, като например устойчивото земеделие.
2. Дейност: Създаване на подробни писма и артефакти за капсулата на времето, включително интервюта с по-възрастните поколения за хранителните практики в миналото, сравнявайки ги с настоящите практики.
3. Размисъл: Обсъдете как са се развили хранителните практики и какви уроци могат да се извлекат от по-възрастните поколения. Разширение: Проучете историята на дадена хранителна практика и представете резултатите от нейното развитие.

Възраст 16-18 години: Цел: Критично анализиране на практиките за устойчивост и поемане на лидерство в проекти, свързани с поколенията.

1. Обсъждане: Включете се в сложни дискусии за въздействието на изменението на климата върху хранителните системи и етичните съображения при производството на храни.
2. Дейност: Създаване на подробно съдържание за капсулата на времето, като например есета и изследователски статии, с определени ръководни роли за управление на проекта.
3. Размисъл: Разсъждавайте върху въздействието на днешните хранителни практики върху бъдещите поколения и ролята на диалога между поколенията за формиране на устойчиви практики. Разширение: Организирайте събитие в общността, на което да представите проекта "Капсула на времето" и да предложите бъдещи инициативи за устойчивост.

Продължение на дейността:

1. **Интервюта между поколенията:** Запишете интервюта с по-възрастните поколения за хранителните практики, които да бъдат включени в капсулата на времето.
2. **Устойчива готварска книга:** Съставете готварска книга с рецепти от различни поколения, фокусирани върху устойчиви практики.

МОДУЛ 2 - Зелени поколения у дома и в общността

Етап 2.1: Идентифициране на местните предизвикателства пред устойчивостта

Разработено от: STIMMULI FOR SOCIAL CHANGE (Гърция)

2.1.

Картографиране на общността чрез (цифрово) разказване на истории

Образователно ниво

Начално и средно училище

Резултати от обучението

В края на урока учениците ще могат да:

- изследват/проучват местните предизвикателства за устойчивост, свързани с хранителната система в тяхното училище, дом и/или общност.
- развиват умения за сътрудничество, комуникация, изследване и критично мислене.
- признават значението на сътрудничеството между поколенията, както и на колективната интелигентност и усилия за идентифициране на предизвикателствата пред устойчивостта.
- активно да се ангажират с членовете на общността, за да идентифицират проблеми, свързани с устойчивостта на храните, и да планират предприемането на действия.
- прилагат цифрови инструменти за картографиране на местните хранителни системи и свързаните с тях предизвикателства, като демонстрират цифрова грамотност (в случай на цифрово разказване на истории).
- обмислят етичните и обществените последици от устойчивостта на храните.

Време

Време за подготовка: преди урока учителите трябва да се свържат с външни участници, включително родители, местни доброволци, експерти в областта на хранителната система (напр. земеделски производители, диетолози) и представители на местни обществени организации (ОГО) или политици. За повече информация и целево ориентирани дейности направете справка в [пакета за обучение на учители](#).

Време за преподаване: 90 минути (тази продължителност може да бъде увеличена в зависимост от нуждите, интересите и взаимодействията на участниците). Планирането на действията по предвиденото решение може да представлява последваща дейност (дори извън училище или на открито) с по-голяма продължителност.

Учебен материал

Онлайн:

Таблети, лаптопи или смартфони (за цифрово картографиране, ако има такава)

Интернет връзка

Google карти

Офлайн:

Големи листове хартия или плакати

Маркери, химикалки и цветни моливи

Лепкави бележки

Местни карти (по избор)

Визуални средства (напр. инфографики или печатни изображения)

набор от данни, базирани на общността (напр. местни статистически данни за хранителните отпадъци)

План на урока

Част 1 - Въведение

Продължителност: 10 мин.

Дискусия за замяване

Започнете с кратка дискусия за устойчивостта на хранителните системи, като се съсредоточите върху производството, потреблението и отпадъците на храни. Помолете учениците да споделят проблеми, свързани с устойчивостта на храните, които са забелязали вкъщи, в училище или в своята общност (напр. хранителни отпадъци, липса на съоръжения за компостиране, нездравословни хранителни навици). Включете провокативни въпроси или стимулиращи материали като кратки видеоклипове или изображения, показващи проблеми на местната/глобалната хранителна система. Това може да направи дискусията по-жива, особено за по-младите ученици. Например попитайте: "Колко храна според вас се разхищава ежедневно в училище и защо това може да е проблем?".

Представете концепцията за картографиране на общността като инструмент за визуално идентифициране и анализиране на тези проблеми, свързани с храната.

Сътрудничество между поколенията

Обяснете значението на включването на различни поколения в идентифицирането и решаването на предизвикателствата, свързани с устойчивостта на хранителните системи. Обсъдете как учениците ще си сътрудничат с възрастни, например родители, доброволци или местни активисти, за да съберат различни гледни точки за производството, потреблението и разхищението на храни.

Част 2 - Фаза на изпълнение

Продължителност: 60 мин.

В началото представете външните участници на учениците, като подчертаете тяхната роля в сътрудничеството с учениците, предоставянето на информация и насоки въз основа на техния опит. Насърчавайте външните участници да споделят накратко своя опит и връзка с хранителните системи, което може да добави повече стойност към процеса на сътрудничество. Това ще помогне на учениците да разберат разнообразните

роли, които възрастните играят в хранителната система, което ще направи обмена между поколенията по-смислен.

Преди да преминете към основната фаза на изпълнение, се препоръчва да приложите една или повече дейности от *Модул 1.2: Съвръзване на нашето училище и заинтересованите страни от различни поколения*, за да постигнете общо разбиране по темата, да развиете умения за общуване и сътрудничество, както и да зачитате гледните точки на другите.

Дейност по картографиране на общността

Възложете на всяка група конкретен фокус в рамките на хранителните системи (напр. производство на храни, модели на потребление, управление на отпадъците). В този момент добавете интерактивни насоки за това как да започнете картографирането - може да демонстрирате един малък пример на обща дъска или екран.

Картографиране на общността: предоставете на всяка група голям лист хартия или плакатна дъска. Учениците ще нарисуват карта на своето училище, дом или общност, като отбележат областите, в които са наблюдавали предизвикателства, свързани с устойчивостта на храните. Насърчете ги да използват лепящи се листчета, за да отбелязват конкретни проблеми, като например области, в които често се разхищава храна, места за местно производство на храна (например градини, ферми) или места, където могат да се прилагат устойчиви хранителни практики. Възрастните в групата ще споделят своите наблюдения и опит, като допълнят картата и предложат информация за исторически или текущи усилия за устойчивост на храните в общността.

Насърчавайте групите да включат и положителни аспекти на хранителната система (напр. вече въведени устойчиви практики), които могат да дадат по-балансирана представа и да вдъхновят за действие. Ако училището има достъп до технологии, включването на инструменти за цифрово картографиране (напр. Google Maps с геотагове) може да направи дейността по-динамична. Обмислете възможността да предложите бърза демонстрация за използването на тези инструменти.

Обсъждане и определяне на приоритети

След като картите бъдат завършени, всяка група ще представи своята карта пред класа, като подчертае идентифицираните предизвикателства, свързани с храната. Организирайте дискусия в класа, в която учениците и възрастните съвместно определят приоритетите на най-големите предизвикателства в областта на устойчивото развитие въз основа на тяхната спешност и въздействие. Насърчавайте критичното мислене за това как тези предизвикателства засягат различните поколения и как могат да бъдат преодоляни чрез съвместни усилия. Въведете метод за класиране (напр. матрица на въздействието спрямо осъществимостта), при който учениците и възрастните заедно класират предизвикателствата въз основа на критерии като лекота на решаване или дългосрочно въздействие; този аспект на дейността се счита за по-подходящ за ученици над 12 години.

Част 3 - Размисъл в групата

Продължителност: 20 мин.

Помолете учениците да обмислят дейността по картографиране:
Какво научиха за предизвикателствата, свързани с устойчивостта на храните в тяхната общност?

По какъв начин сътрудничеството с възрастни обогати тяхното разбиране за тези въпроси?

Как те могат да допринесат за справяне с тези предизвикателства?

Как това упражнение е променило възгледите им за ролята на тяхното поколение и на по-възрастните поколения в справянето с предизвикателствата, свързани с климата и храната.

Как технологиите или инструментите за картографиране са допринесли за разбирането на предизвикателствата, особено ако са използвани цифрови инструменти?

Обсъдете потенциални следващи стъпки, като например създаване на инициативи, ръководени от ученици, или партньорство с местни организации за справяне с идентифицираните предизвикателства. Насърчете учениците да помислят как могат да включат семействата си и членовете на общността в тези усилия, като се съсредоточат по-специално върху подобряването на практиките за производство, консумация и разхищение на храни.

Оценка

Участие: Оценете участието на учениците в дейността по картографиране и в груповите дискусии, включително сътрудничеството им с външни участници.

Качество на картата: Други критерии за оценка могат да включват: креативност (как учениците са използвали картографията, за да предадат идеите си) и сътрудничество (колко добре са работили с възрастните).

Размисъл: Оценете разсъжденията на учениците относно значението на сътрудничеството между поколенията и техните прозрения за местните предизвикателства, свързани с устойчивостта на храните.

Адаптиране към други нива

8-11 години: Отделете повече време на подготвителната фаза, в която по-малките ученици ще се запознаят с външни заинтересовани страни/възрастни, за да се гарантира, че сътрудничеството ще бъде основано на уважение и добра комуникация. Включете предварително подготвени примери за карти, които да насочват по-малките ученици. Осигурете визуални елементи, които да помогнат на учениците да разберат какъв вид предизвикателства търсят (напр. снимка на парк с боклуци от останала храна).

12-15 години: Опростена задача за картографиране: За по-малките ученици опростете задачата за картографиране, като се съсредоточите върху по-осезаеми и прости проблеми, като например определяне на местата, където най-често се разхищава храна в училище или у дома. Предоставете повече насоки за това как да създадете картите и да анотирате предизвикателствата.

Подкрепа с идеи: Предложете повече примери и подкани, за да помогнете на учениците да идентифицират потенциалните предизвикателства и решения. Например, обсъдете често срещани практики за разхищение на храна или прости начини за насърчаване на по-здравословни хранителни навици. Добавете допълнителни ресурси или насочващи въпроси, свързани с местните хранителни системи, като например показване на видеоклипове или снимки на реални проблеми (например ферми за производство на храни или обществени градини).

16-18 години: Сложна задача за картографиране: По-големите ученици могат да се справят с по-сложни предизвикателства, като например да анализират цялата хранителна система в своята общност, включително веригите за доставки, достъпността на храните и управлението на отпадъците. Насърчавайте ги да мислят критично за системните проблеми и потенциалните решения. Представете рамка за системно мислене (напр. диаграми на причинно-следствените връзки), за да ги насърчите да мислят за взаимозависимостите в хранителната система.

Задълбочен анализ: Насърчете по-големите ученици да направят по-задълбочен анализ на предизвикателствата, идентифицирани на техните карти, като вземат предвид по-широки екологични, социални и икономически фактори. Те биха могли също така да използват цифрови инструменти, за да създадат по-сложни карти или презентации. Като алтернатива, насърчете ги да проучат как политиката или управлението играят роля в справянето с предизвикателствата на устойчивото развитие, като им помогнете да свържат местната карта с по-широки глобални проблеми.

2.2.

Интервюта с организации на гражданското общество (ОГО), активисти и политици

Образователно ниво

Начално и средно училище

Резултати от обучението

В края на урока учениците ще могат да:

- развиват умения за общуване, проучване и интервюиране чрез взаимодействие с организации на гражданското общество и активисти.
- разберат ролята на организациите на гражданското общество (ОГО) и на политиците за справяне с местните предизвикателства за устойчивост, свързани с хранителната система.
- анализират реални решения на предизвикателства, свързани с устойчивостта, чрез обратна връзка с експерти.
- си сътрудничат с външни заинтересовани страни, за да усъвършенстват своите идеи и решения, свързани с устойчивостта на хранителната система.
- размишляват върху значението на ангажираността и активността на общността за постигане на дългосрочна устойчива промяна.

Време

Време за приготвяне: около 2 часа. Учителят трябва да помогне на учениците при организирането и планирането на интервютата с експертите.

Време за преподаване: Дейността отнема около 90 минути. Точната продължителност обаче зависи от участието, взаимодействието, идеите и възрастта на учениците. Ако децата са малки, те се нуждаят от повече подкрепа от страна на учителите по време на дейността. Също така учителите може да искат да предвидят допълнително време за практикуване на техники за интервюиране от страна на учениците (напр. създаване на въпроси, ролеви игри на имитационни интервюта) или непредвидени забавяния на интервютата или удължени сесии за обратна връзка със заинтересованите страни.

Учебен материал

Онлайн:

Компютри

Таблети или телефони с надеждна Wi-Fi

връзка за онлайн интервюта.

Офлайн:

тетрадки и химикалки (за водене на бележки по време на интервюта).

Отпечатани ръководства за интервюта или подсказващи карти с предварително подготвени въпроси.

Микрофон в класната стая или аудиокасетофон (за записване на интервюта с цел последващо осмисляне).

Проектор или бяла дъска (за обобщаване и мозъчна атака по време на фазата на усъвършенстване).

План на урока

Част 1 - Загриваща дейност

Продължителност: 10 мин.

Започнете с дискусия в класа за това как организациите на общността и политиките допринасят за решаването на предизвикателствата, свързани с устойчивостта, особено във връзка с хранителните системи. Помолете учениците да направят мозъчна атака за това какви въпроси биха могли да зададат по време на интервюта, за да получат полезна информация. За по-малките ученици подгответе примерни въпроси и им дайте възможност да се упражняват по двойки или в малки групи, като симулират интервю. Въпросите могат да се съсредоточат върху конкретни теми за устойчивостта, като например разхищение на храна, местно производство на храни или програми за обществено хранене. За по-възрастните ученици обмислете възможността за провеждане на кратък инструктаж относно уменията за интервюиране, като например активно слушане, последващи въпроси и водене на бележки, особено ако учениците не са запознати с провеждането на интервюта.

Част 2 - Свързване с местни организации на гражданското общество и групи активисти

Продължителност: 30 мин.

Информирайте учениците, че ще има външни заинтересовани страни в областта, с които те ще си сътрудничат и ще им дадат специализирана обратна връзка за тяхното решение. След това предоставете на учениците база данни с организации на гражданското общество и/или свързани с тях мрежи. Учениците в екипи преглеждат базата данни и избират ОГО, активисти, политици и/или свързани мрежи, като избират тези, чиито експертни познания съвпадат с техния проект. След това се свързват с организациите по имейл или по телефона, като ги канят на интервю (лично или онлайн). На този етап обсъдете в класната стая правилните начини на общуване при контакт с

външни заинтересовани страни/възрастни. По-конкретно, обсъдете официалното писане на имейли, уважителната комуникация по телефона и как да обясните ясно проекта на поканените заинтересовани страни. Накарайте учениците да работят по групи, за да изготвят заедно имейли с покани, и прегледайте тези проекти, за да гарантирате яснота и професионализъм. Може да включите и резервни планове, в случай че учениците не получат отговори (например как да проследят учтиво действията или да обмислят провеждането на интервюта с членове на общността, ако официалните ОГО не са на разположение).

Част 3 - Интервюта с местни организации на гражданското общество и групи активисти

Продължителност: 25 мин.

Учениците посрещат в училището си представители на местни организации на гражданското общество или свързани с тях мрежи. Те представят проблема, с който се опитват да се справят, и очертават предложеното от тях дългосрочно решение. След това събират обратна връзка от представителите за това как да подобрят идеите и решенията си. Представителят на местните ОГО, политици или групи активисти изслушва учениците внимателно и им дава съвети за подобряване.

Предложете насочващи въпроси, които да помогнат за структурирането на интервюто. Те могат да включват:

Кои са основните предизвикателства, които виждате в нашата хранителна система?

Как смятате, че младите хора могат да допринесат за решаването на проблемите на хранителната система?

Въз основа на вашия опит, какъв съвет имате за подобряване на нашия проект?

За да подобрите сътрудничеството между поколенията, насърчавайте учениците да питат за минали инициативи на местната хранителна система, ръководени от по-възрастните поколения, и как те могат да послужат за основа на настоящите им усилия. Ако времето позволява, учениците могат да се редуват с различни представители, за да имат възможност да гледат от различни гледни точки на своя проект.

Част 4 - Размисъл и усъвършенстване на платното за действие

Продължителност: 25 мин.

Улеснете структурираната сесия за мозъчна атака, в която екипите изброяват основните изводи от интервютата. Това може да помогне на учениците да организират по-ефективно обратната връзка.

Въз основа на обратната връзка, получена от ОГО, активисти, политици и свързани мрежи по време на интервюто, екипите подобряват своето Платно за действие (плана или стратегическия план, по който работят). Те провеждат съвместна мозъчна атака за възможните начини за подобряване на дългосрочната промяна и действията/стъпките, необходими за осъществяване на дългосрочната промяна.

Помислете за използване на бележки или съвместна онлайн дъска (напр. Jamboard или Miro), за да визуализирате различните аспекти на плана за действие.

Помолете учениците да представят пред класа преработените си Платна за действие, като обсъдят как са интегрирали външната обратна връзка. Това насърчава взаимното обучение и размисъл.

Въпроси за размисъл:

Как обратната връзка от ОГО/активисти промени подхода ви към решаването на проблема?

Какви предизвикателства срещнахте по време на процеса на интервю и как ги преодоляхте?

Как общността може да бъде допълнително включена във вашия план за действие за устойчивост?

Оценка

Участие: Оценете участието на учениците както в интервюто, така и в сесиите за мозъчна атака/размисъл. Активно ли участваха с въпроси и слушаха ли внимателно заинтересованите страни?

Умения за общуване: Оценете доколко добре учениците са формулирали въпросите си за интервюто и са взаимодействали със заинтересованите страни. Помислете за оценяване на професионализма им по време на контакта с външните участници (напр. проекти на имейли и маниери по телефона).

Платно за действие Подобряване: Оценяване на качеството на промените, направени в техните Платна за действие въз основа на обратната връзка. Дали са включили обмислено нови идеи? Стана ли техният план за действие по-реалистичен или изчерпателен в резултат на интервютата?

Адаптиране към други нива

8-11 години: За по-малките ученици опростете процеса на интервю, като предварително организирате интервю за целия клас само с един или двама представители. Учителите могат да улеснят дискусията, а учениците да се редуват да задават по-прости, предварително подготвени въпроси.

По отношение на нагледните материали, осигурете нагледни материали, които да помогнат на учениците да разберат ролята на ОГО (напр. карикатура на функционирането на хранителната система). Можете също така да играете ролеви игри с по-малките ученици, за да се упражнявате да задавате въпроси.

12-15 години: Може да се провеждат групови интервюта под ръководство, като се осигури повече структура в процеса на интервюиране чрез предлагане на шаблони на въпроси. За тази възрастова група провеждането на интервюта в малки групи може да накара учениците да се чувстват по-комфортно и да насърчи сътрудничеството.

Освен това предложете задачи за размисъл, които да помогнат на учениците да мислят критично за процеса на интервю, като например: "Какво ви изненада в отговора на ОГО?" или "Как обратната връзка оспори първоначалните ви идеи?".

16-18 години: Насърчавайте провеждането на задълбочени интервюта, при които по-големите ученици могат да се справят с по-сложни дискусии, така че ги насърчавайте да подготвят въпроси за задълбочени интервюта, които изследват не само разглеждания проблем, но и по-широките обществени и политически последици. Позволете на тези ученици самостоятелно да организират и ръководят процеса на интервюто. Те дори

могат да бъдат насърчени да проведат допълнителни интервюта извън класа за повече изследователски прозрения.

2.3.

Hack the Food System: Предизвикателство за млади иноватори!

Образователно ниво

Начално и средно училище

Резултати от обучението

В края на урока учениците ще могат да:

- развиват умения за решаване на проблеми, работа в екип и творческо мислене чрез съвместна работа за справяне с местните предизвикателства, свързани с климата.
- разбират и оценяват приноса на различните поколения в създаването на устойчиви решения, особено по отношение на хранителните системи.
- създават прототипи на осезаеми решения за предизвикателствата пред местната хранителна система, свързани с производството, потреблението и разхищението на храни.
- участват в планиране на действия, като проучват как техните прототипи могат да бъдат приложени в реалния свят, за да окажат положително въздействие върху околната среда.

Време

Време за приготвяне: Преди хакатона (думата „хакатон“ е комбинация от „хак“ и „маратон“, т.е. маратон за хакери. Целта на хакатона често е да се създаде работещ прототип или доказателство за концепцията на продукт или функция за кратко време, както и да се забавлявате, да подобрите уменията си и да се свържете с други хора, докато го правите) учителите ще се свържат с външни участници, включително родители, местни доброволци, активисти за опазване на околната среда и представители на местни обществени организации (ОГО), политици и/или активисти. Учителите ще поканят тези заинтересовани страни да участват в хакатона като ментори на екипите, съветници и съавтори на знания.

Време за преподаване: 90 минути (тази продължителност може да бъде увеличена в зависимост от нуждите, интересите и взаимодействията на екипите). Планирането на действието на предвиденото решение може да представлява последваща дейност (дори извън училище или на открито) с по-голяма продължителност.

Учебен материал

Онлайн:

Компютри или таблети (за изследвания, създаване на цифрови прототипи или презентации, ако е възможно)

Достъп до Wi-Fi (ако учениците трябва да проведат бързо онлайн проучване или да

Офлайн:

Хартия, маркери, лепящи се листчета и други материали за създаване на прототипи комплекти за създаване на прототипи или рециклируеми материали (като картон, пластмасови бутилки или остатъци от плат) за създаване на физически модели.

използват инструменти за създаване на цифрови прототипи).	Таблети или компютри (по избор, за изследвания и създаване на цифрови прототипи) Таймер (за структурирано управление на времето по време на мозъчна атака и създаване на прототипи). Голяма площ за показване на идеи (напр. място на стената, проектор)
---	--

План на урока

Част 1 - Поставяне на предизвикателството

Продължителност: 10 мин.

Загриваща дейност

Започнете с кратък видеоклип или казус за успешни хакатони, в идеалния случай свързани с хранителните системи или устойчивостта, за да вдъхновите учениците и да покажете въздействието, което подобни събития могат да имат.

Започнете с представяне на концепцията за хакатон като събитие, ограничено във времето, при което участниците си сътрудничат интензивно, за да решават проблеми. Насърчете учениците да се замислят за значението на бързото създаване на идеи и работата в екип. Обяснете, че учениците ще участват в "Хакатон по въпросите на изменението на климата", където ще работят в екипи между поколенията, за да разработят решения на местни предизвикателства, свързани с климата, със специален акцент върху проблемите, свързани с храната. Подчертайте значението на използването на разнообразен опит и знания, особено от по-възрастните поколения, за генериране на иновативни идеи.

Поставяне на предизвикателството

Представете конкретни предизвикателства, свързани с храната, за хакатона. Примерите могат да включват:

- Производство на храни: Разработване на план за обществена градина, който използва устойчиви практики и включва местни училища и жители.
- Консумация на храна: Създаване на кампания за повишаване на осведомеността с цел намаляване на разхищението на храна в училище и насърчаване на по-устойчиви хранителни навици.
- Хранителни отпадъци: Проектиране на система за компостиране, която може да се приложи в училище, в общността или в местните домакинства, за да се намалят органичните отпадъци.

Дайте ясни и реалистични примери за всеки от тях, като ги свържете с местната действителност, за да направите проблемите по-осезаеми. Това също може да помогне за фокусиране на фазата на мозъчната атака. Обяснете, че всеки екип ще разполага с 30 минути, за да проведе мозъчна атака, да създаде прототип и да представи решение на едно от тези предизвикателства. След това насърчете външните участници да споделят реални примери за предизвикателства, свързани с храната, с които са се сблъскали, като по този начин свържат учениците с конкретни проблеми на общността.

Преди да преминете към следващата част, предложете на учениците проста рамка за организиране на мисленето им, като например модела "Проблем-Решение-Поблага":

1. Какъв е проблемът?
2. Какво е вашето решение?
3. Какви са ползите от вашето решение за общността?

Част 2 - Фаза на изпълнение

Продължителност: 70 мин.

Ангажиране на външни участници

В началото представете външните участници на учениците, като подчертаете тяхната роля за предоставяне на прозрения и насоки въз основа на техния опит. Преди да пристъпите към основната фаза на изпълнение, се препоръчва да приложите една или повече дейности от *Модул 1.2: Свързване на нашето училище и нашите заинтересовани страни от различни поколения*, за да развиете общо разбиране по темата, да развиете умения за комуникация и сътрудничество, както и уважение към други гледни точки. Добавете дейност за разчупване на леда, за да изградите връзка между учениците и външните участници; можете да намерите подходящи примери в [пакета за обучение на учители по GG](#). Това може да помогне за преодоляване на бариерите между поколенията и да насърчи по-добрата комуникация по време на хакатона.

Формация на отбора: Уверете се, че всеки екип е свързан с поне един външен участник, който активно ще си сътрудничи с учениците по време на фазите на мозъчна атака и създаване на прототипи. След това възложете на всеки екип едно от предизвикателствата, свързани с храната, които могат да произтичат от предизвикателствата, идентифицирани от участниците в предишните дейности от Модул 2. Стремете се към разнообразни екипи от гледна точка на умения, възраст и перспективи.

Фаза на изпълнение

Мозъчна атака: Екипите ще проведат мозъчна атака за потенциални решения на възложеното им предизвикателство. За да насочите мозъчната атака, можете да предложите подкани за творчество, като например "Какво би станало, ако нямаше отпадъци?" или "Как би изглеждал един устойчив училищен обяд? Насърчавайте креативното мислене и интегрирането както на съвременни технологии (напр. идеи, базирани на технологии), така и на традиционни практики. Външните участници трябва да допринесат със своите знания и опит, за да подобрят процеса на мозъчна атака. Напомнете на участниците да се съсредоточат върху местни, осъществими решения.

Създаване на прототипи: Екипите ще създадат прост прототип или модел на своето решение, като използват предоставените материали. Това може да бъде физически модел, чертеж или цифров макет. Насърчавайте създаването на прототипи с ниска степен на достоверност (напр. скици, модели от рециклирани материали), така че учениците да се съсредоточат повече върху идеята, отколкото върху изпълнението. Осигурете допълнителни ресурси или шаблони, за да помогнете на учениците да разберат какво се очаква от един прототип. За по-големите ученици представете инструменти за създаване на цифрови прототипи (например Canva, Google Slides или Tinkercad). Външните участници могат да помогнат с практически съвети или гледни точки, които биха могли да повлияят на проекта.

Презентации на отбори

На този етап улеснявайте интерактивните презентации, при които другите екипи могат да задават въпроси или да предлагат предложения, като по този начин насърчават по-тясно сътрудничество. Участниците от всеки екип ще обяснят своя прототип, как той се справя с предизвикателството и какви са ползите от сътрудничеството между поколенията в техния подход. Външните участници също трябва да споделят своите наблюдения и принос към работата на екипа.

Част 3 - Размисъл и планиране на действия

Продължителност: 10 мин.

Групово размишление

Включете класа в дискусия за опита от хакатона. Насърчавайте учениците и външните участници да разсъждават върху това, което е работило добре и какво може да се подобри. Обсъдете опита от хакатона като клас. Помолете учениците и възрастните да разсъждават върху:

- Какви новаторски идеи възникнаха в резултат на сътрудничеството?
- Как приносът на поколенията е променил или подобрил решението?
- Как тези решения могат да бъдат приложени в реалния свят?
- Какво научихте за значението на устойчивостта в хранителните системи?

Планиране на действията

Насърчете учениците да помислят как могат да доразвият и приложат решенията, създадени по време на хакатона. Обсъдете възможните следващи стъпки, като например представяне на идеите им пред училищни администратори или местни политици.

Оценка

Участие: Оценява се участието на учениците в мозъчни атаки, създаване на прототипи и сътрудничество с външни участници. Дали те са допринесли ефективно за екипа?

Жизнеспособност на решението: Оценка на осъществимостта на предложените решения. Решават ли те предизвикателството, свързано с храните, по реалистичен и иновативен начин? Преценете дали прототипът ефективно представя решението.

Размисъл: Оценете дълбочината на разсъжденията на учениците по време на дискусията в клас и планирането на действията. Успяха ли те да изразят стойността на сътрудничеството между поколенията?

Адаптиране към други нива

8-11 години: За по-малките ученици поставяйте по-опростени предизвикателства и се съсредоточете върху по-осезаеми и лесно разбираеми задачи, като например:

- Проектиране на плакати: Създаване на кампания с плакати за намаляване на разхищението на храна в училищната столова.
- План за училищна градина: Разработете прост план за малка училищна градина, в която могат да се отглеждат плодове и зеленчуци.

Ръководено създаване на прототипи: Предоставете на по-малките ученици повече практически насоки по време на етапа на създаване на прототипи. Учителят може да даде конкретни примери за това как може да изглежда един прототип (напр. да им покаже как да направят кош за компост от прости материали като картон и хартия). Насърчавайте учениците да използват визуални презентации, като рисунки или прости модели, за да представят своите решения.

Интерактивно разказване на истории: По-младите ученици могат да се възползват от подхода на разказване на истории. Накарайте ги да създадат разказ, който показва как тяхното решение (напр. кошче за компост или училищна градина) ще помогне на околната среда. Това ще им позволи да изразят по творчески начин важността на своето решение.

Презентации на екипи: Вместо официални презентации, позволете на учениците да споделят идеите си чрез визуални дисплеи (например плакати, рисунки или прости модели). Те могат да обяснят решението си на класа с прости думи, като се съсредоточат върху това как то помага за решаването на проблем в тяхното училище или общност.

Размисъл: След хакатона учениците могат да размишляват като група, като отговорят на прости въпроси като:

- Коя беше любимата ви част от хакатона?
- Как работата с възрастни ви помогна да измислите идеята си?
- Как можем да използваме вашето решение в нашето училище?

12-15 години: За тази възрастова група учениците могат да се справят с малко по-сложни предизвикателства от по-малките, но задачите все пак трябва да са осезаеми и приложими:

- Стратегия за намаляване на хранителните отпадъци: Разработване на план за намаляване на хранителните отпадъци в цялото училище, като например разработване на кампания за обучение на връстниците за намаляване на хранителните отпадъци по време на обяд или поставяне на специални контейнери за хранителни отпадъци.
- Информираност за устойчивото хранене: Създаване на обикновена кампания за повишаване на осведомеността, която да популяризира устойчивите хранителни навици сред техните връстници. Това може да включва проектиране на листовки или плакати или създаване на кратка сценка, която може да бъде представена пред други класове.

Ръководено създаване на прототипи с гъвкавост: Осигурете на учениците структурирано ръководство, но им дайте повече творческа свобода в сравнение с по-младите ученици. По време на етапа на създаване на прототипи помогнете на учениците да превърнат идеите си във физически или цифрови модели, като им дадете примери, но им позволете да поемат водеща роля в творческия процес. Насърчавайте ги да използват както физически, така и цифрови ресурси, за да представят идеите си; те могат да създадат физически модел (напр. 3D план на градина с обозначени растения) или цифрова презентация, като използват прости инструменти като Google Slides или Canva.

Ръководство в сътрудничество с рефлексия: Позволете на учениците да работят по-независимо в рамките на своите екипи, но продължете да осигурявате наставничество от външни участници (напр. родители, активисти на общността или природозащитници), които могат да помогнат за усъвършенстване на идеите им и да предложат обратна връзка. Насърчавайте учениците да задават рефлексивни въпроси, като например:

- Какви промени биха направили училището или общността по-устойчиви?
- Как можем да убедим колегите си да възприемат тези идеи?

Интерактивни презентации: Учениците могат да представят своите прототипи, което им дава възможност да получат обратна връзка от връстници и външни насоки от възрастни. Фокусирайте се върху това как те могат да приложат идеите си на практика в училището или в местната общност.

16-18 години: по-големите ученици трябва да се занимават с по-сложни предизвикателства на системно ниво. Насърчавайте ги да вземат предвид по-широките въздействия на ниво общност или политика:

- Система за управление на отпадъците в цялата община: Разработване на цялостна система за намаляване на отпадъците за цялата общност. Това може да включва организиране на програми за компостиране, работа с местния бизнес и интегриране на намаляването на отпадъците в местните политики.
- Кампания за достъпност на храните: Създаване на план за действие за подобряване на достъпа до здравословна и устойчива храна в районите с недостатъчно обслужване в тяхната общност. Това може да включва сътрудничество с местната власт, организациите на гражданското общество или инициативи за градско земеделие.

Усъвършенствано създаване на прототипи и цифрови инструменти: Насърчавайте по-големите ученици да използват цифрови инструменти за създаване на по-напреднали прототипи. Те могат да проектират сложни модели или да представят идеите си с помощта на софтуер. Използвайте инструменти за цифрово проектиране като SketchUp, Canva или Google Slides, за да създадете подробни визуализации за своето решение, като например проектиране на приложение за компостиране или картографиране на устойчива система за дистрибуция на храна. Също така насърчавайте учениците да създават видеоклипове или мултимедийни презентации за своите решения, симулирайки реално предложение, което биха могли да представят на местни политици или бизнес лидери.

Независима мозъчна атака и създаване на прототипи: Осигурете по-голяма независимост във фазите на мозъчна атака и създаване на прототипи, като очаквате по-големите ученици да предлагат добре проучени и сложни идеи. Насърчавайте ги да интегрират данни и изследвания в своите прототипи, като се фокусират върху мащабируемостта и реалната осъществимост.

Задълбочено обмисляне и планиране на действията: По време на етапа на обмисляне и планиране на действията подтикнете по-големите ученици да помислят за по-широкото въздействие на своите решения:

- Как тяхното решение може да бъде мащабирано, за да достигне до по-голяма аудитория?
- Какви партньорства ще са им необходими, за да реализират идеите си (например местни предприятия, държавни органи)?
- Какви пречки биха могли да срещнат при прилагането на своето решение и как биха могли да ги преодолеят?

Официални презентации: Накарайте учениците да направят официални презентации на своите прототипи, като симулират реално представяне. Насърчавайте ги да включват данни или доказателства, които подкрепят жизнеспособността на тяхното решение.

Външните участници могат да действат като жури, което да предостави критична обратна връзка за техните предложения.

Етап 2.2: Съвместно разработване на идеи и сътрудничество за местни действия

Разработено от: Сдружение „Знам и Мога“ (България)

Резултати от обучението

В края на модула учениците ще могат да:

- а) синтезират придобитите знания, опит и експертни познания на учениците, възрастните, учителите и съответните заинтересовани страни.
- б) участват сесии за дизайнерско мислене, в които учениците могат да разработват идеи, прототипи и да усъвършенстват предложените от тях решения.
- в) изпълняват реални проекти с въздействие върху местната общност.
- г) размишляват върху учебния опит между поколенията.

Целеви компетентности

Тук ще представим накратко кои компетентности ще придобият учениците след завършването на този конкретен план на урока.

- **общуване:** генериране и ясно изразяване на идеи и прозрения, получени от индивидуални знания и опит, както и пред заинтересованите страни и по-широката общност.
- **сътрудничество и работа в екип:** ефективна работа с връстници, възрастни, учители и съответните заинтересовани страни за разработване на идеи, постигане на колективен опит и изпълнение на общи проекти.
- **рефлексивно мислене:** анализиране на личния и колективния опит в ученето и определяне на областите за подобрене.
- **емпатия:** разбиране и оценяване на различните гледни точки и преживявания.
- **критично мислене и решаване на проблеми:** анализиране на местните предизвикателства, идентифициране на решения, предлагане на ефективни решения и оценяване и интегриране на различни гледни точки и информация за посрещане на нуждите на общността.
- **творчество и иновации:** генериране на идеи за решаване на проблемите с отпадъците и разработване на иновативни решения.
- **адаптивност и устойчивост:** отвореност към обратна връзка, повторение на идеите и постоянство при преодоляване на предизвикателствата в процеса на проектиране.
- **лидерство и инициативност:** поемане на отговорност за проекти, мотивиране на другите и стимулиране на положителна промяна в общността.

План на урока 2.4.

Семинар за обмяна на знания и опит относно навиците на потребление

Образователно ниво

Начално и средно училище

Резултати от обучението

В края на урока учениците ще придобият следните умения:

- повишаване на осведомеността за взаимовръзката между храните, енергията, използването на вода и изменението на климата.
- развиват умения за критично мислене чрез оценяване и синтезиране на различни гледни точки.
- подобрени способности за сътрудничество и работа в екип чрез работа с връстници и възрастни.
- подобряване на уменията за общуване чрез споделяне на знания и опит в групова среда.
- подобряване на ключовите умения за съпричастност и зачитане на различните гледни точки и опит.

Време

Време за приготвяне: 30 мин.

Време за преподаване: 45 мин.

Учебен материал

Онлайн:

Следната [презентация](#) е посветена на семинара

Други полезни ресурси:

<https://www.ish.org.uk/how-to-be-more-sustainable-as-a-student/>
<https://foodvacbags.com/blogs/foodsaverblogs/how-to-adopt-sustainable-food-consumption-habits-at-home>
<https://www.volunteers4environment.eu/>

Офлайн:

Компютри или таблети с достъп до интернет.

Проектор и екран или бяла дъска.

Отпечатани информационни материали или нагледни материали, свързани с разхищението на храна и изменението на климата.

Плакатна хартия или големи листови хартия.

Маркери, цветни моливи или пастели.

Интернет връзка за демонстрации на живо.

План на урока

Част 1 - Въведение

Продължителност: 5 мин.

Започнете, като обясните целта на дейността: да проучите как използването на храна, вода и енергия е свързано с изменението на климата и да работите заедно, за да споделите идеи и гледни точки.

Представете концепцията за сътрудничество и обяснете, че учениците ще работят в групи с възрастни, за да споделят своите знания и опит. Също така обсъдете накратко значението на това да се изслушват другите с уважение и да бъдат отворени към различни гледни точки.

Част 2 - Формиране на групата

Продължителност: 5 мин.

Разделете учениците на малки групи, като се уверите, че всяка група е съставена от ученици и възрастни (напр. могат да бъдат включени заинтересовани страни от секторите на производството на храни и енергетиката).

Възложете на всяка група конкретна тема, свързана с употребата на храна, вода и енергия, като например производство на храна, навици на потребление, опазване на водата и пестене на енергия.

Част 3 - Фаза на изпълнение

Продължителност: 20 мин.

Осигурете на всяка група хартия за плакати и маркери.¹

Насърчавайте учениците и възрастните да споделят своите знания и опит/потребление, свързани със зададената тема.

Инициирайте дискусии във всяка група, като гарантирате, че всички участници имат възможност да дадат своя принос.

Насърчете учениците да помислят как техният индивидуален опит и знания могат да допринесат за разбирането на темата от групата.

Накарайте групите да обобщят своите констатации и прозрения на постерната хартия, като използват думи, рисунки или комбинация от двете.

Част 4 - Групово представяне

Продължителност: 10 мин.

¹ Онлайн изпълнение: могат да се използват платформи за графичен дизайн като Canva.

Поканете всяка група да представи резултатите си пред останалите членове на класа. Насърчавайте учениците да слушат активно и да задават въпроси или да споделят мнения след всяка презентация.

След представянето на всички групи организирайте кратка дискусия, в която да подчертаете общите теми и връзките между различните теми.

Примерни въпроси за рефлексивна дискусия:

1. Какво наблюдавате в потребителските навици на екипа?
2. Смятате ли, че вашите потребителски навици са се увеличили в сравнение с тези на възрастните (вашите родители, баби и дядовци и други заинтересовани страни)?
3. Споделете поне един урок, който сте научили, за това как да намалите до минимум потребителските си навици във връзка с пестенето на енергия, разхищението на храна, пестенето на вода и т.н. (в зависимост от темата, по която е работила вашата група).

Част 5 - Заключение

Продължителност: 5 мин.

Обобщете ключовите изводи от дейността, като подчертаете значението на сътрудничеството и работата в екип при справянето със сложни предизвикателства като разхищението на храна, вода и енергия и изменението на климата.

Благодарете на учениците и възрастните за участието им и ги насърчете да продължат да търсят начини за положително въздействие върху околната среда.

Оценка

Формираща оценка:

Учителите могат да разработят прост формуляр за обратна връзка, който да включва въпроси, свързани с резултатите от обучението по време на дейността. Например:

- Ефективно ли си сътрудничи вашата група, за да споделя знания и опит?
- Доколко добре допринесохте за груповата дискусия?
- Изслушвахте ли активно идеите и гледните точки на другите?
- Доколко ясно и организирано беше представянето на идеите на вашата група?
- Какво научихте от презентациите на другите групи?

Обобщаваща оценка:

- Разбиране на съдържанието: учениците демонстрират ясно разбиране на темите, свързани с практиките на потребление на вода, енергия и храна.
- Сътрудничество: учениците участват в ефективно сътрудничество с връстници и възрастни, като включват различни гледни точки в груповите дискусии.
- Комуникация: учениците предават ясно и ефективно идеите и прозренията си по време на презентацията, като ангажират останалите участници.

- Рефлексия: способността на учениците да разсъждават върху личния си опит в обучението, приноса си към групата и потенциалните си действия в бъдеще.

Адаптиране към други нива

8-11-годишни: предложеният план на урока е напълно подходящ за тази възрастова група.

12-15-годишни: учениците могат да работят в малки групи, за да разработят и проведат проучвания за събиране на информация за практиките и нагласите в областта на храните, водата и енергията в техния дом/общност. Те могат да разработят въпроси от анкетата, свързани с навиците за консумация на храна, методите за изхвърляне на отпадъци и осведомеността за проблемите с разхищението на енергия и вода. След като съберат отговорите на анкетите, учениците ще анализират данните, за да определят общите тенденции, предизвикателства и области, които будят безпокойство. Те могат да обобщат своите констатации и да подготвят визуални представяния, като графики или диаграми, за да представят резултатите си.

16-18 години: ако е възможно, учениците могат да се включат в дискусия с местни експерти в областта на науката за околната среда, устойчивото развитие и обществените политики. Експертите могат да споделят своите знания и прозрения по въпросите на храните, водата, енергията, отпадъците, настоящите предизвикателства и потенциалните решения. След панелната дискусия учениците могат да участват в групови сесии за размисъл, за да анализират основните изводи и прозрения, получени от гледните точки на експертите. Те могат да обсъдят последиците от експертните прозрения за намаляване на разхищението на храна, енергия и вода у дома и на местно, национално и глобално равнище.

В малки групи учениците могат да си сътрудничат за разработване на предложения за политики, насочени към справяне със системните предизвикателства, свързани с използването на храна, вода и енергия. Те могат да проучат съществуващите политики, да идентифицират пропуските или областите за подобрене и да предложат иновативни решения и препоръки за политики за избор на екологосъобразни решения.

План на урока 2.5.

Изграждане на устойчив дом

Образователно ниво

Начално и средно училище

Резултати от обучението

В края на урока учениците ще могат да:

- обяснят какво прави един дом устойчив, включително използването на енергийно ефективни уреди и технологии за пестене на вода.
- използват методологията на дизайнерското мислене, за да създадат идеен проект, прототип и да усъвършенстват своя устойчив дизайн на дома.
- споделят истории и добри практики за устойчиви практики на живот и тяхното въздействие върху околната среда.

Време

Време за приготвяне: 30 минути

Време за преподаване: 45 минути

Учебен материал

Онлайн:

Използвайте следната [презентация](https://www.habitat.org/sites/default/files/youthprograms-lessons-high-school-green-homes.pdf), за да представите основните понятия
Други полезни ресурси:
<https://www.habitat.org/sites/default/files/youthprograms-lessons-high-school-green-homes.pdf>
<https://www3.uwsp.edu/cnr-ap/KEEP/Documents/Activities/Doable%20Renewables/GreenHomeDesign.pdf>

Офлайн:

Компютри или таблети с достъп до интернет.
Проектор и екран или бяла дъска.
Отпечатани брошури с ключови термини и определения.
Интернет връзка за демонстрации на живо
Материали за занаяти (плакатна хартия, маркери, лепило, ножица)
Примерни етикети от енергийно ефективни уреди (истински или отпечатани)

План на урока

Част 1 - Въведение

Продължителност: 5 мин.

Започнете урока с обсъждане на това какво прави един дом "устойчив".
Попитайте учениците дали знаят някакви начини за пестене на енергия, храна и вода у дома.
Обяснете им, че днес ще научат за интелигентни начини за изграждане на устойчив дом с помощта на екологични технологии.

Част 2 - Фаза на изпълнение

Продължителност: 15 мин.

Представяне на презентацията за устойчиви жилища. Започнете с обяснение на процеса на дизайнерско мислене, свързан с изменението на климата.
Обяснете широката гама от енергийно ефективни уреди, водоспестяващи приспособления и възобновяеми енергийни източници.
Обсъдете основните моменти от презентацията.
Подчертайте примери като:

- Енергийно ефективни крушки и домакински уреди
- Слънчеви панели за електричество
- Душове и тоалетни с нисък дебит за пестене на вода

Системи за събиране на дъждовна вода

Част 3 - Анализ на домакинските уреди

Продължителност: 10 мин.

- Поканете различни заинтересовани страни (напр. експерти по енергийно ефективни уреди, родители, работещи в секторите на производството на храни/енергия, местни участници).
- Разделете учениците на малки групи и предоставете на всяка група работен лист с изображения и описания на различни домакински уреди (напр. фурна, хладилник, пералня, микровълнова печка и др.)
- Всяка група ще анализира уредите, за да определи кои от тях са по-енергийно ефективни и щадящи околната среда. Те трябва да вземат предвид фактори като потреблението на енергия.

Предоставете примерни етикети (истински или отпечатани) от уреди, показващи тяхната енергийна ефективност. Обяснете как да се четат тези етикети и какво означават оценките.

Част 4 - Създаване на плакат за устойчив дом

Продължителност: 10 мин.

- Дайте на всяка група лист хартия за плакати и материали за изработка/използвайте онлайн инструменти за дизайн като Canva, за да създадете плакати (за предпочитане за средно ниво).
- Инструктирайте ги да създадат плакат, който илюстрира устойчив дом. Плакатът трябва да включва:
 - o Енергийно ефективни домакински уреди
 - o Водоспестяващи приспособления
 - o Други технологии, щадящи околната среда, за които са научили

Насърчавайте творчеството в плакатите им.

Част 5 - Представяне на постери и дискусия

Продължителност: 5 мин.

- Накарайте всяка група да представи своя плакат пред класа, като обясни избора, който е направила, и защо смята, че този избор е устойчив.
- Обсъдете в класа как тези идеи могат да се приложат в собствените им домове и какво мнение могат да споделят с родителите си относно устойчивия избор.

Оценка

- Формираща оценка:

Наблюдавайте участието и ангажираността на учениците по време на груповите дейности и дискусии.

Прегледайте плакатите за разбиране на ключовите понятия и творчество.

Оценете способността на учениците да обяснят своя избор и ползите от устойчивия начин на живот.

- Обобщаваща оценка:

Критерии	Обратна връзка
Разбиране на концепциите за устойчивост	Кои понятия ученикът е разбрал добре? Къде имат нужда от повече яснота?
Прилагане на дизайн мислене	Доколко ефективно ученикът е приложил фазите на дизайнерското мислене? Кои фази се нуждаят от повече внимание?
Творчество и иновации	Какви творчески и иновативни идеи е предложил ученикът? Как могат да разширят мисленето си?
Сътрудничество и работа в екип	Колко добре ученикът е работил с екипа си? Какво може да подобри работата им в екип?
Комуникация и представяне	Доколко ясно ученикът е представил идеите си? Какво би могло да подобри уменията им за представяне?
Въздействие и осъществимост на решенията	Доколко решенията на ученика са ефективни и осъществими? Какви са силните страни и областите за подобрене?

Адаптиране към други нива

8-11 години: Дейността е съобразена с целевата група. За учениците от началното училище могат да бъдат разработени хартиени плакати.

12-15 години: За тази възрастова група трябва да се използва софтуер за проектиране, за да се създаде цифров модел, например Canva.

16-18 години: Задайте предизвикателството "Как да направим домовете си по-устойчиви?" Насърчете учениците да използват разказване на истории в своите плакати, за да покажат как техният проект променя ситуацията и да приложат дейността у дома с родители/роднини/съседи.

План на урока 2.6.

Разработване на проект за екологична устойчивост

Образователно ниво

Начално и средно училище

Резултати от обучението

В края на урока учениците ще могат да:

- планират, изпълняват и управляват проект за устойчивост, включително поставяне на SMART цели, намиране на решения, разработване на планове за действие и разпределяне на ресурси.
- подобрят уменията си за критично мислене, като анализират проблемите на околната среда, идентифицират причините и оценяват потенциалните решения.

- се почувстват овластени да предприемат действия и да окажат положително въздействие върху околната среда и общността си, като изпълняват реални проекти за устойчивост.

Време

Време за приготвяне: 30 мин.

Време за преподаване: 45 мин.

Учебен материал

Онлайн:

[Презентацията](#), която ще се използва за дейността

Други полезни ресурси:

<https://lessonbud.com/blog/top-6-environmental-projects-to-inspire-green-thinking-in-students/>

https://lel.crires.ulaval.ca/works/educational_guide_design_thinkingcc.pdf

Офлайн:

Компютри или таблети с достъп до интернет за проучвания.

Проектор и екран или бяла дъска.

Работни листове за планиране на проекти.

Интернет връзка за демонстрации на живо

План на урока

Част 1 - Въведение

Продължителност: 5 мин.

- Направете кратък преглед на концепцията за методологията на дизайнерското мислене и нейното значение (вж. план на урока 2 и неговото представяне).
- Представете примери за проекти в областта на околната среда, в които е използвано дизайнерско мислене.

Обяснете на учениците, че ще създадат екологичен проект, насочен към конкретен екологичен проблем, като използват методологията на дизайнерското мислене.

Част 2 - Фаза на изпълнение

Продължителност: 15 мин.

Представете презентацията за разработване на проект за екологична устойчивост.

Обяснете процеса на планиране на проекта.

Предоставяне на примери и идеи за проекти.

Примерни идеи:

- Създаване на система за домашно компостиране за намаляване на хранителните отпадъци.
- Инсталиране на устройства за пестене на вода у дома.
- Извършване на енергиен одит на домакинството и подобряване на ефективността.
- Засаждане на обществена градина за подобряване на местното биоразнообразие.

- Организиране на събитие за размяна на дрехи с цел популяризиране на устойчивата мода.

Създаване на програма за рециклиране в квартала.

Част 3 - Планиране на проекта

Продължителност: 20 мин.

Учениците работят в малки групи и следват шестте стъпки на процеса на планиране на проекта (дефиниране на проблема; поставяне на цели; мозъчна атака за решения; планиране и разработване на проекти; оценка на ресурсите и изпълнение и наблюдение на напредъка).

Стъпка 1: Всяка група ясно определя конкретния проблем, който иска да реши.

Стъпка 2: Учениците си поставят реалистични и измерими цели и генерират идеи за мозъчна атака.

Стъпка 3: Учениците създават план и очертават стъпките за постигане на поставените цели (тук могат да се проведат консултации със съответните заинтересовани страни/да се поканят за дискусии/мозъчна атака).

Част 4 - Представяне на групови проекти

Продължителност: 20 мин.

Всяка група представя своя план за проект пред класа.

Улесняване на сесия за обратна връзка, в която връстниците и учителят предоставят конструктивна обратна връзка.

Насърчавайте учениците да обмислят как могат да подобрят плановете си въз основа на получената обратна връзка.

Част 5 - Заключение

Продължителност: 5 мин.

Обсъждане на значението на изпълнението и тестването на проектите в реални условия. Определете график на проекта, в който учениците ще работят по проектите си у дома или в общността, като включат своите семейства или членове на общността.

Планирайте последваща сесия, на която учениците ще споделят резултатите и наученото от своите проекти.

Оценка

Формираща оценка:

Доколко ефективно ученикът е приложил методологията на дизайнерското мислене?
Кои фази се нуждаят от повече внимание?

Какви креативни и иновативни идеи предложиха учениците?

Колко добре ученикът е работил с екипа си и с партньорите от различни поколения?

Доколко ясно учениците са представили идеите си?

Доколко предложените решения са ефективни и осъществими?

Обобщаваща оценка:

(4) (3) (2) (1)

Прилагане на дизайн мислене	Ефективно прилага всички фази на дизайнерското мислене за разработване на проект за устойчивост.	Прилага повечето фази, но може да пропусне някои елементи или стъпки.	Показва основно приложение с пропуски в няколко фази.	Затруднява се да прилага ефективно методологията на дизайнерското мислене.
Творчество и иновации	Демонстрира високо ниво на креативност и иновативност в предлаганите решения.	Проявява творчество и някои новаторски идеи, но може да не са напълно развити.	Предлага стандартни решения с ограничена креативност.	Липсва творчество и иновативност в предлаганите решения.
Сътрудничество и работа в екип	Работи изключително добре с членовете на екипа и партньорите от различни поколения, като допринася значително и оценява приноса на другите.	Сътрудничи си добре, но с незначителни проблеми в екипната работа или приноса.	Показва известно сътрудничество, но със забележими проблеми в работата в екип.	Трудно се справя със сътрудничеството и приноса към екипа.
Представяне и комуникация	Представя идеите си ясно, ефективно и убедително. Използва добре визуални средства за подобряване на разбирането.	Представя ясно идеите си, но не разполага с достатъчно убедителност или ефективно използване на визуални средства.	Презентацията е разбираема, но липсва яснота или ефективни визуални средства.	Затруднява се да представя идеите си ясно и ефективно.
Въздействие и осъществимост на решенията	Решенията са силно въздействащи и осъществими, като демонстрират силен потенциал за приложение в реалния свят.	Решенията са въздействащи, но може да се сблъскат с някои предизвикателства, свързани с осъществимостта.	Решенията показват известно въздействие, но със забележими проблеми с осъществимостта.	Решенията нямат въздействие и не са осъществими за прилагане в реалния свят.

Адаптиране към други нива

8-11 години: За по-малките ученици идеята е да разработят проста дейност за устойчивост, насочена към популяризиране на екологични практики като рециклиране, пестене на вода или намаляване на потреблението на енергия. Проектът ще включва сътрудничество с членове на семейството и може да бъде осъществен у дома или в училище. Например създаване на станция за рециклиране въщи или в класната стая; създаване на предизвикателство за пестене на вода (напр. затваряне на кранчето, докато си миете зъбите; изработване на плакати, които да напомнят на всички да изключват осветлението, когато напускат стаята.

12-15 години: Учениците могат да разработят и планират кампания или събитие за устойчивост, насочени към популяризиране на екологични практики като рециклиране, пестене на вода, намаляване на потреблението на енергия или увеличаване на биоразнообразието. Кампанията/събитието ще включва сътрудничество с членове на семейството и може да бъде осъществена у дома или в общността.

16-18 години: Планът на урока е напълно приложим за тази възрастова група. Учениците могат да разработят конкретни планове за действие за изпълнение на своите проекти за устойчивост.

Препратки

Европейски доброволци за околната среда (2024 г.). Достъпно от: <https://www.volunteers4environment.eu/>

FoodVacBags (2021). "Как да възприемем устойчиви навици за консумация на храна у дома" . Достъпно от: <https://foodvacbags.com/blogs/foodsaverblogs/how-to-adopt-sustainable-food-consumption-habits-at-home>

Habitat for Community (2024 г.). "Зелени домове". Достъпно от: <https://www.habitat.org/sites/default/files/youthprograms-lessons-high-school-green-homes.pdf>; <https://www.habitat.org/our-work/home-construction/technologies>

Къща за чуждестранни студенти (2024 г.). "Как да бъдем по-устойчиви като студенти". Достъпно от: <https://www.ish.org.uk/how-to-be-more-sustainable-as-a-student/>

Урок Bud (2023 г.). "Топ 6 екологични проекта за вдъхновяване на екологичното мислене на учениците". Достъпно от: <https://lessonbud.com/blog/top-6-environmental-projects-to-inspire-green-thinking-in-students/>

Pruneau, Diane (2019). "Дизайнерско мислене за устойчиво развитие - приложения на подхода в училищата, академичните среди и общността". Достъпно от: <https://lel.crires.ulaval.ca/oeuvre/la-pensee-design-pour-le-developpement-durable-applications-de-la-demarche-en-milieux>

Университет на Уисконсин-Стивънс Пойнт - Център за екологично образование в Уисконсин (2016 г.). "Програма за енергийно образование за деца до 12 години в Уисконсин (KEEP) - Дизайн на зелен дом". Достъпно от: <https://www3.uwsp.edu/cnr-ap/KEEP/Documents/Activities/Doable%20Renewables/GreenHomeDesign.pdf>

Модул 3: "Зелени поколения" в общността

Разработено от: Centrul Judetean de Excelenta (Румъния)

Образователно ниво

Начално и средно училище

Резултати от обучението

В края на урока учениците ще могат да:

- обсъждат проблемите на околната среда и значението на устойчивостта.
- развиват знания и умения за прилагане на екологосъобразни практики в своето училище.
- прилагат устойчиви практики и инструменти с цел създаване на по-зелено училище.
- предприемат проактивни стъпки за създаване на по-зелена и устойчива училищна среда.
- разсъждават върху начина на функциониране на училището днес и в миналото по отношение на прилагането на практики за устойчивост.

Целеви компетентности

Критично мислене

Екологична осведоменост/климатична грамотност

Активно гражданство

Комуникационни умения

Умения за търсене и проучване

Време

Време за приготвяне: 30 мин. преди занятието

Време за преподаване: 50 минути

Учебен материал

Онлайн:

Видеоклипове и документални филми,
представящи успешни екологични
инициативи

Офлайн:

Презентационни слайдове или плакати за
екологични проблеми и устойчиви практики
Материали за писане
Кошове за рециклиране

План на урока 3.1.

От училището до... общността: Направете училището си по-екологично

Част 1 - Въведение

Продължителност: 10 мин.

- Започнете с обсъждане на значението на екологичната устойчивост и защо е изключително важно да направим училището си по-екологично.
- Покажете слайдове от презентации или плакати, в които се акцентира върху ключови екологични проблеми, като например изменението на климата, замърсяването, обезлесяването и изчерпването на ресурсите.
- Обсъдете положителното въздействие, което тези инициативи са оказали върху околната среда и общността.
- Подчертайте значението на това да се предприемат действия и да се направи промяна, независимо колко малка е тя.
- Разделете учениците и възрастните участници на малки групи.
- Разработване на конкретен план за действие, очертаващ конкретни стъпки, отговорности и срокове за изпълнение на зелените инициативи.

Част 2 – „Лов“ на екологично чисти вещи

Продължителност: 30 мин.

- Създайте списък с екологични предмети или действия, които учениците да намерят или изпълнят в училището (напр. бутилка за вода за многократна употреба, кошче за рециклиране, енергийно ефективни уреди).
- Поканете родителите, учителите и членовете на общността да участват в лова на вещи (тази стъпка ще се осъществи главно по време на подготовката, когато учителят ще привлече други възрастни да се включат в тази дейност).
- Разделете учениците и възрастните на екипи и предоставете на всеки екип списък.
- Определете времеви лимит и насърчете екипите да изследват територията на училището, за да намерят и документират всеки елемент или действие.

Отборът, който намери/попълни най-много елементи в рамките на определеното време, печели награда.

Част 3 - Заключение и размисъл

Продължителност: 10 мин.

- Завършете урока, като помолите учениците и възрастните да обмислят какво са научили и постигнали. Задавайте въпроси, като например:
-Как можем да използваме тези материали, за да направим училището си по-устойчиво?
-Какви ресурси и инструменти можем да използваме, за да създадем устойчива хранителна верига/система в училищната общност (напр. отглеждане на зеленчуци, компостиране и др.)?
-Използвате ли тези материали в дома си? Как?
Има ли някакви разлики в училището на 21st век с училището, в което възрастните участници са посещавали курсове в миналото?
- Обсъдете значението на постоянния ангажимент и сътрудничеството за гарантиране на успеха на зелените инициативи.
- Направете мозъчна атака за това как можете да прехвърлите обсъжданите "добри практики", които могат да бъдат прехвърлени на общностно ниво.
- Насърчавайте учениците да продължат да се застъпват за екологична устойчивост в своето училище и общност.

Адаптиране към други нива

8-11: Адаптиране на дейността

Въведение: Дискусията да бъде проста и фокусирана върху основните екологични понятия. Използвайте нагледни материали като карикатури или прости инфографики, за да обясните въпроси като замърсяване, рециклиране и пестене на енергия. Обяснете значението на малките действия по начин, който да се хареса на по-малките деца, може би чрез разказване на истории или кратко видео.

Списъкът трябва да включва много прости предмети или действия, които са лесни за идентифициране (например: "Намери кошче за рециклиране", "Забелязвай някой, който използва бутилка за вода за многократна употреба", "Изключи ключа за осветлението, когато напускаш стаята"). Екипите могат да бъдат съставени от хора на различна възраст, като членовете на семейството помагат на по-малките. Помислете за по-кратко време (20-30 минути), за да поддържате вниманието и нивата на енергия. Предложете прости задачи, като например сортиране на различни предмети за отпадъци в правилните кофи, за да се гарантира разбирането.

Заклучение и размисъл:

Запазете основните въпроси за размисъл: "Какво открихте, че помага на околната среда?" и "Как можем да поддържаме училището си чисто и зелено?"

Използвайте формат на групов дискусия, в която по-малките ученици могат да споделят мислите и идеите си с родителите под ръководството на учителя.

Фокусирайте се върху практични, лесни за разбиране действия, които могат да предприемат у дома, като например изключване на осветлението или използване на по-малко хартия.

ПРОМЯНА: Семейна разходка сред природата и почистване на отпадъци

Организирайте семейна разходка сред природата в училището или в близкия парк. Докато се разхождат заедно, семействата събират боклуци и обсъждат важноста на поддържането на чистотата на природните пространства.

Преди разходката проведете кратка дискусия с учениците за въздействието на отпадъците върху дивата природа и екосистемите. Осигурете ръкавици и чували за събиране на боклука.

По време на разходката насърчавайте семействата да търсят и обсъждат различните растения, дървета и животни, които виждат. Учениците могат да използват прост контролен списък, за да определят често срещаните видове.

Родителите и братята и сестрите участват в почистването и помагат на учениците да идентифицират местата, където има боклук. Те могат също така да обсъдят как да намалят отпадъците у дома.

След разходката съберете събраните отпадъци и обсъдете намереното. Поговорете за начините за предотвратяване на изхвърлянето на отпадъци и как семействата могат да възприемат по-добри практики за управление на отпадъците.

12-15: Проект за енергийна ефективност на дома и училището

Провеждане на енергиен въпросник за дома със семействата, за да се определят областите, в които може да се спести енергия. Използвайте резултатите, за да вдъхновите проект за енергийна ефективност в цялото училище.

Научете учениците на основите на използването и пестенето на енергия, включително на обичайните практики за разхищение на енергия у дома. Предоставете прост контролен въпросник, който семействата могат да използват, за да оценят използването на енергия в дома си.

Учениците и техните семейства обсъждат проекта заедно, като разглеждат неща като осветление, уреди и ефективност на отоплението/охлаждането. Те записват своите открития и обмислят начини за намаляване на потреблението на енергия у дома.

Като използват резултатите от проекта за енергийна ефективност в дома си, учениците предлагат проект за пестене на енергия в училището, като например инсталиране на енергийно ефективно осветление или създаване на кампания за повишаване на осведомеността.

Семействата могат да допринесат, като споделят своите резултати и идеи за подобрене. Те могат също така да помагат в училищни проекти, като отделят доброволно време или ресурси.

Обсъдете въздействието на енергийната ефективност у дома и в училище и как малките промени могат да доведат до големи икономии. Помислете за създаване на семейно предизвикателство за пестене на енергия, в което семействата да се състезават кой ще намали най-много потреблението на енергия за един месец.

16-18: Устойчива училищна градина и семинар за общността

Планиране, проектиране и създаване на устойчива градина в училището, която да включва ученици, семейства и по-широка общност. Организирайте семинари, на които семействата могат да се запознаят с практиките за устойчиво градинарство.

Започнете с уроци по устойчиво земеделие и ползите от отглеждането на собствена храна. Обсъдете въздействието на индустриалното земеделие върху околната среда и значението на местните хранителни системи.

Учениците, заедно със своите семейства, планират и проектират градина, която включва местни растения, зеленчуци и система за компостиране. Разпределете ролите на различните семейства (напр. засаждане, компостиране, поддръжка).

Организирайте семинари, водени от ученици и местни експерти, на които семействата могат да научат повече за компостирането, пестенето на вода в градинарството и органичната борба с вредителите.

Разширяване на обхвата на проекта в общността чрез покана към местните жители да участват в градината и семинарите. Семействата също могат да допринесат, като дарят семена, инструменти или време.

Провеждайте редовни срещи за размисъл, на които учениците и техните семейства обсъждат напредъка на градината, предизвикателствата, с които се сблъскват, и ползите от устойчивото градинарство. Обмислете създаването на блог или страница в социалните медии, за да документирате растежа на градината и да споделяте съвети с общността.

Оценка

- Оценяване на активното участие и ангажираност на учениците по време на дискусиите в клас, груповите дейности и практическите проекти, свързани с екологизирането на училището.
- Вземете предвид фактори като принос към сесиите за мозъчна атака, сътрудничество с колеги и ентузиазъм за прилагане на екологосъобразни практики.
- Учениците могат да измерват промените в потреблението на енергия, генерирането на отпадъци, използването на вода и цялостния отпечатък върху околната среда.
- Помолете учениците да водят дневник за размисъл по време на целия урок, в който да записват своите мисли, идеи и чувства относно екологичната устойчивост.
- Насърчавайте учениците да обмислят личните си действия и приноса си за превръщането на училището в по-екологично, както и мнението си за ефективността на инициативите.

План на урока

3.2. Социални дебати за изменението на климата

Образователно ниво

Средно училище

Резултати от обучението

В края на урока учениците ще могат да:

- разбират различните гледни точки по въпросите на изменението на климата.
- развият умения за критично мислене, проучване, водене на преговори и дебати.
- признават значението на сътрудничеството между поколенията в борбата с изменението на климата.
- бъдат упълномощени да действат като посланици на действията в областта на климата в своите общности, като популяризират устойчиви практики и се включват в местни партньорства.

Целеви компетентности

Критично мислене

Екологична осведоменост/Климатична грамотност

Активно гражданство

Комуникационни умения

Умения за търсене и проучване

Време

Време за приготвяне: 30 минути преди занятието

Време за преподаване: 50 минути

Учебен материал

Онлайн:

Видеоклипове и документални филми, представящи успешни екологосъобразни инициативи (напр. "[Мога да променя мнението ти за климата](#)") - този документален филм поради голямата си продължителност трябва да се прожектира в урока преди изпълнението на дейността)

Офлайн:

Презентационни слайдове или плакати за екологични проблеми и устойчиви практики
Материали за писане

План на урока

Част 1 - Въведение в дебата за околната среда

Продължителност: 10 мин.

Загряваща дискусия (5 минути)

Започнете с кратка дискусия за изменението на климата и неговото въздействие върху общността. Попитайте учениците дали са говорили за изменението на климата със своите родители, баби и дядовци, дали са участвали в общностни инициативи за справяне с изменението на климата. Подчертайте ценността на ученето от различните поколения за екологичните практики и знания.

Въведение в дебата за околната среда (5 минути)

Обяснете, че учениците ще участват в дебат по актуален екологичен въпрос. Учителят и учениците могат съвместно да изберат темата на дебата от списък или да проведат мозъчна атака по няколко теми, да насърчат учениците да разсъждават върху своите интереси и/или социални/общностни нужди. Дебатът ще им помогне да проучат различни гледни точки и да изградят собствено мнение относно смекчаването на последиците от изменението на климата и адаптирането към него.

Представете избраната тема за дебат (напр. "Трябва ли нашата общност да забрани найлоновите торбички?"). Направете кратък преглед на това как изглежда един структуриран дебат, като подчертаете значението на уважителната и основана на доказателства дискусия.

Част 2 - Фаза на изпълнение

Продължителност: 30 мин.

Формиране на екип и проучване (15 минути)

Разделете учениците и възрастните (външни) участници на два отбора: един "за" и един "против" избраната тема.

Преди изпълнението на тази дейност е препоръчително да се изпълнят една или повече дейности за сближаване на учениците и възрастните участници, установяване на общ "код" на общуване, споделяне на опит и гледни точки относно изменението на климата и хранителната система. Можете да намерите съответните дейности в Модул 1 - Етап 2: Свързване на нашето училище и нашите заинтересовани страни между поколенията.

Всеки отбор отделя 10 минути за проучване и подготовка на аргументите си. Насърчете ги да помислят за гледните точки на различните поколения - какво биха могли да мислят техните родители, баби и дядовци? Как тези гледни точки могат да подсилят техните аргументи?

Дебати (15 минути)

Проведете дебата, като всеки отбор се редува да представя своите аргументи (приблизително 3 минути за всеки отбор).

След първоначалните презентации дайте на всеки отбор 3 минути, за да обори аргументите на противниковия отбор.

Насърчавайте участниците да слушат внимателно и да мислят критично за представените аргументи.

- Изберете подходяща екологична тема (напр. забрана на найлоновите торбички, въвеждане на програми за компостиране) и разделете учениците на два отбора: "за" и "против".
- Дайте на всеки екип време да проучи и подготви аргументите си.
- Организирайте структуриран дебат, в който всеки отбор представя своите аргументи и се противопоставя на тезите на противниковия отбор.
- Насърчавайте уважителни и основани на доказателства дискусии.

Почерпете вдъхновение за теми за дебати за околната среда

1. Как трябва да реагираме на изменението на климата: Смекчаване или адаптиране?
2. Как можем да създадем устойчива хранителна система в нашата общност (напр. обществени градини, хранителни гори, контейнери за компост, програми за споделяне на храна и др.). Изберете някои от тези възможности и предложете аргументи "за" и "против".

Финансова цена на предизвикателствата, свързани с изменението на климата: "За" и "Против" груповото финансиране от общността за действия за смекчаване на последиците от изменението на климата или за адаптиране към тях.

Част 3 - Заключение и размисъл

Продължителност: 10 мин.

Попитайте учениците и възрастните участници как могат да използват наученото от дебата и да го приложат в своите домове и общности. Например:

Кой беше най-убедителният аргумент, който чухте?

Научихте ли нещо ново от противниковия отбор?

Как мислите, че вашите родители, баби и дядовци биха се отнесли към тази тема?

Как могат да насърчат семействата си да намалят употребата на пластмаса (напр. в опаковките на храните) или да започнат да компостират?

Насърчавайте учениците да споделят прозренията, които са получили от разглеждането на различните гледни точки на поколенията.

Адаптиране към други нива

8-11: Семейно интервю: Възложете на учениците да интервюират член на семейството си за това как се е справял с производството и консумацията на храна в миналото. Учениците могат да представят резултатите си в следващия час, като се съсредоточат върху това, което са научили от по-възрастното поколение.

12-15: Семейно предизвикателство за устойчиво готвене: Учениците и техните семейства ще участват в предизвикателство за устойчиво готвене, в което ще създават ястия, използвайки местни, сезонни и растителни съставки. Тази дейност насърчава осъзнаването на въздействието на избора на храна върху околната среда и насърчава по-здравословни и устойчиви хранителни навици.

Семействата приготвят устойчивата си храна у дома. Насърчете учениците да документират процеса, като направят снимки, запишат видеоклипове или напишат кратък запис в дневника за своя опит.

Помолете учениците да обърнат внимание на произхода на съставките, начина, по който са ги набавили, и начина, по който са намалили отпадъците по време на приготвянето на храната.

Организирайте събитие на класа, на което учениците да донесат своите ястия (или снимки и описания, ако споделянето на храна не е възможно), за да ги споделят със съучениците си. Всеки ученик представя своето ястие, като обсъжда използваните съставки, защо ги е избрал и как семейството му е участвало в предизвикателството.

Ако е възможно, поставете маса за дегустация, на която учениците и учителите могат да опитат ястията. За виртуална адаптация учениците могат да представят своите ястия чрез видео и да споделят рецептите си със съучениците си.

Съберете рецептите, снимките и историите на всички ученици в книга с устойчиви рецепти на класа. Тя може да бъде споделена със семействата и училищната общност като източник на информация за насърчаване на устойчивото хранене.

16-18: Проект на общността: Разработване на дългосрочен проект, в който учениците си сътрудничат с възрастни (например родители, стипендианти, активисти за опазване на околната среда, членове на общността) и местни организации, като неправителствени

организации или читалища, за осъществяване на екологична инициатива в тяхната общност (например хранителна гора, програма за компостиране).

Оценка

Участие в дебата: оценявайте способността на учениците да изразяват и защитават позициите си с уважение и въз основа на доказателства.

Въздействие: Оценете приноса на учениците по време на сесията за размисъл за тяхното разбиране на значението на обучението между поколенията и колективния отговор на предизвикателствата, свързани с изменението на климата.

Намерение за предприемане на действие: Наблюдавайте желанието и намерението на учениците да се включат в последващ дългосрочен проект в сътрудничество с други членове на общността и местни организации.

Урок

3.3. Създаване на изкуство в името на планетата

Образователно ниво

Начално и средно училище

Резултати от обучението

В края на урока учениците ще могат да:

- разбират значението на устойчивите хранителни системи и как различните практики могат да намалят отпадъците и да насърчат устойчивостта.
 - разбират концепцията за рециклиране и повторно използване на материали.
 - развият творчески умения и способност за предаване на важни послания чрез изкуството.
 - създават художествени проекти с помощта на рециклирани или ненужни материали от дома.
 - оценяват стойността на повторната употреба на материали и да станат по-съзнателни по отношение на собственото си потребление на храна и навици за изхвърляне на отпадъци.
- действат като посланици на устойчиви хранителни практики, като повишават осведомеността в своята общност чрез своето изкуство.

Целеви компетентности

Критично мислене

Екологична осведоменост/Климатична грамотност

Комуникационни умения

Творческо мислене

Активно гражданство

Време

Подготовка време: 30 минути преди занятието

Време за преподаване: 50 минути

Учебен материал

Онлайн:

Трите R: Повторна употреба, намаляване и рециклиране

https://youtu.be/OasbYWF4_S8?feature=shared

Рециклиране за деца - научете как работи рециклирането

https://youtu.be/6jQ7y_qQYUA?feature=shared

Офлайн:

Различни материали, които могат да се рециклират (пластмасови бутилки, картон, стари списания, остатъци от тъкани, празни опаковки от храни - кутии от зърнени храни, опаковки от кисело мляко и др.)

Ножици

Лепило

Лента

Бои и четки

Маркери и пастели

План на урока

Този план на урока ще се проведе на три "нива":

- Начало (домашна дейност)
- Училище (запознаване с дейността, създаване на практически художествени проекти, планиране на изложба в общността)
- Общност (изложба на общността и кръгли маси за дискусия между поколенията)

Част 1 Училищно ниво - Въведение в рециклирането и повторната употреба

Продължителност: 10 мин.

Започнете с кратък видеоклип или презентация за рециклирането и повторното използване и техните ползи за околната среда.

Включете учениците в дискусия за размисъл или мозъчна атака, като задавате въпроси като:

- o Какви предмети могат да се рециклират?
- o Защо е важно да се рециклират и използват повторно материали?
- o Можете ли да измислите нещо креативно, което да направите с бутилка, празна опаковка от храна или парче картон?

Накарайте ги да направят мозъчна атака за потенциални художествени проекти, които биха могли да създадат с тези материали.

Част 2 Домашно ниво - събиране на материали

Продължителност: 15 мин.

Помолете учениците да си сътрудничат с родителите или настойниците си у дома, за да съберат рециклирани материали, които могат да се използват за художествения проект. Насърчете ги да се съсредоточат върху материали, свързани с хранителните системи, като например:

- Празни опаковки от храни (напр. кутии от зърнени храни, опаковки от кисело мляко)
- Стари прибори или кухненски инструменти
- Използвани торбички за продукти или опаковки за яйца
- Рециклирана хартия или картон

Забележка: Подчертайте важността на обсъждането със семейството на концепциите за намаляване на разхищението на храна, повторната употреба на хранителни продукти и устойчивите хранителни практики.

Част 3 Училищно ниво - практическо създаване на изкуство в класната стая

Продължителност: 40 мин.

В класната стая осигурете допълнителни материали за рисуване като лепило, ножица, бои и др. Насърчавайте учениците да създават индивидуални или групови художествени проекти, които илюстрират концепции за устойчива хранителна система. Примерите могат да включват:

- Производство на храни: Модел на градина, използващ рециклирани контейнери като саксии, показващ как храната може да се отглежда устойчиво у дома, в училище или в общността (напр. обществена градина, хранителни гори).
- Консумация на храна: Колаж, направен от опаковки на храни, който подчертава значението на избора на устойчиви продукти с местен произход.
- Хранителни отпадъци: Скулптура, използваща контейнери за остатъци от храна, за да повиши осведомеността относно количеството на отпадъците и начините за тяхното намаляване.

Всеки ученик или група ще представи своя завършен проект пред класа, като обясни използваните материали, посланието, което се крие зад творбата, и как тя е свързана с устойчивите хранителни системи.

Част 4 Училищно ниво - планиране на изложба в общността

Продължителност: 30 мин.

В сътрудничество учениците и учителите ще организират изложба или фестивал на общността в училището. Целта е да се представят художествените проекти на членовете на общността и местните организации, ангажирани с устойчиви хранителни практики, и да се инициират дискусии сред членовете на общността за това как могат да прилагат устойчиви хранителни практики в училище, у дома и в общността.

Част 5 Общностно ниво - Изложба на изкуствата: Общност Изложба за устойчиви хранителни системи

В деня на изложбата учениците ще представят проектите си пред общността. Те ще обяснят значението на рециклираните материали и връзката на творбите им с устойчивите хранителни системи. Изложбата може да включва:

- Интерактивни дисплеи: Учениците демонстрират как определени материали могат да бъдат използвани повторно или да се използват за устойчиви хранителни практики (напр. саксии "Направи си сам" за домашна градина).
- Образователни брошури: Учениците създават брошури за намаляване на хранителните отпадъци, компостиране или подкрепа на местното земеделие, които да разпространяват на изложението.

Част 6 Общностно ниво - Рефлексивна дискусия с членове на общността чрез кръгли маси между поколенията

Продължителност: 30 мин.

Включете членовете на общността в дискусия за размисъл, като използвате подкани, като например:

- Случвало ли ви се е да използвате отново предмети, свързани с храна, за нови цели?
- Как участието в този проект или неговото разглеждане промени гледната ви точка за устойчивите хранителни практики?
- Кои са предизвикателствата, с които се сблъсквате при намаляването на хранителните отпадъци у дома, и как ги преодолявате?
- Как изкуството може да помогне за повишаване на осведомеността относно устойчивите хранителни системи, включително производството, потреблението и намаляването на отпадъците?

- Сравнете начина, по който се е процедирало с хранителните отпадъци и устойчивостта в миналото и сега. Какво можем да научим от по-възрастните поколения?

Бележка: Фокусирайте се върху сравнението на минали и настоящи практики по отношение на устойчивостта на храните и обсъдете как тези прозрения могат да насочат бъдещите действия.

Оценка

- Участие в дискусии и сесии за мозъчна атака.
- Креативност и усилия в художествения проект.
- Представяне и обяснение на техния проект.
- Отразяване на процеса и разбиране на концепциите за рециклиране.
- Разбиране и зачитане на гледните точки, опита и нагласите на други хора от различни възрастови групи, участващи в дискусията в общността за рециклирането и повторната употреба.
- Участието на учениците в изложбата и ефективността на взаимодействието им с членовете на общността.

Адаптиране към други нива

8-11 години: Учениците и семействата им събират рециклируеми материали като хартиени ролки, капачки от бутилки, картон и стари списания. Подчертайте важността на избора на чисти и безопасни материали. Учениците създават животни или същества, като използват събраните рециклируеми материали. Например те могат да използват капачки от бутилки за очи, хартиени ролки за тела и картон за крила. Учениците с помощта на семействата си създават колаж, който представя здравословна околна среда, като използват парчета от стари списания, хартиени отпадъци и картон. Те могат да изобразят и природа, диви животни или устойчива общност. Учениците представят своите изделия пред класа и семействата, като обясняват използваните материали и връзката им с рециклирането и устойчивото развитие. Всички обсъждат наученото за рециклирането и повторното използване на материалите.

12-15 години: Учениците си сътрудничат със семействата си, за да съберат различни материали, като пластмасови бутилки, стари списания и отпадъци от плат. Фокусирайте се върху предмети, които могат да бъдат творчески използвани отново. Учениците проектират и изграждат скулптури от събраните материали. Примерите включват абстрактни скулптури, функционални предмети като саксии или изображения на теми, свързани с околната среда.

Могат също така да създадат инсталация или голямо произведение на изкуството, като използват комбинация от материали. Например инсталация "Пластмасов океан", направена от пластмасови отпадъци, за да се повиши осведомеността относно замърсяването на океаните. Учениците и един член на семейството представят своите скулптури или инсталации пред по-широка публика. Обсъдете въздействието на техните произведения на изкуството и разсъждавайте върху опита от използването на рециклирани материали.

16-18 години: Учениците работят със семейства, за да събират различни материали, включително промишлени отпадъци, стари текстилни изделия и електронни компоненти. Подчертават значението на избора на материали, които ще позволят създаването на сложни и въздействащи произведения на изкуството. Създаване на

мащабна художествена творба или серия от творби, с които се прави изявление по въпросите на околната среда. Например стенопис със смесена техника, който съчетава рециклирани материали с традиционни медии, за да засегне теми като изменението на климата, обезлесяването или замърсяването. Организирайте голяма обществена изложба или фестивал на изкуството. Включете интерактивни елементи, презентации и дискусии с местни екологични групи и художници. Подгответе пропагандни материали, като брошури или видеоклипове, които обясняват посланието зад изкуството и насърчават устойчивите практики. Учениците представят проектите си, като обясняват художествените решения и как те са свързани със защитата на околната среда. Включете се в критична дискусия за това как изкуството може да повлияе на обществените възприятия и действия по отношение на устойчивостта.

Разработено от: **Synthesis** (Кипър)

План на урока

3.4. Предизвикателство за нулеви отпадъци и панаир на общността

Образователно ниво

Начално и средно училище

Резултати от обучението

В края на урока учениците ще придобият:

- **Лична и колективна отговорност:** Учениците ще разберат значението на индивидуалните и колективните действия за намаляване на хранителните отпадъци, като насърчават мисленето за нулеви отпадъци в училището и общността.
- **Мобилизиране на общността:** Учениците ще се научат как да вдъхновяват и мобилизират своите връстници, училищния персонал и членовете на общността да участват в колективно предизвикателство, като подчертават силата на общността.
- **Рефлексивна практика и непрекъснато подобряване:** По време на сесията за размисъл и поемане на ангажимент учениците ще се упражняват да оценяват действията си, да разбират въздействието на усилията си и да се ангажират с постоянни устойчиви практики след приключване на предизвикателството.

Време

Време за подготовка: времето за подготовка може да варира в зависимост от няколко фактора, като например мащаба на предизвикателството, наличните ресурси и степента на участие на общността.

Време за преподаване:

- **Стартиране на предизвикателството:** Занятие за представяне на предизвикателството "Нулеви отпадъци", обсъждане на значението му и очертаване на правилата и съветите може да продължи 1 учебен час (45 минути).
- **Редовни проверки:** Ако приемем, че предизвикателството ще продължи около 4 седмици, ще бъдат организирани седмични срещи за споделяне на опит, предизвикателства и успехи, като всяка от тях може да бъде с продължителност около 10-30 минути.
- **Планиране на панаири в общността:** Периодични контролни срещи или срещи за планиране с учениците, участващи в организирането на панаира. Те могат да отнемат допълнително 1-2 часа през периода на планиране.
- **Ден на панаира:** Същинският панаир на общността може да продължи от половин ден (около 4 часа) до цял ден (около 7-8 часа), включително подготовката, самото събитие и почистването.

- **Размисъл и обещание:** Заключителната сесия за обмисляне на предизвикателството и панаира, обсъждане на наученото и поемане на ангажимент за бъдещи действия може да отнеме около 25 минути.

Учебен материал

Онлайн:

Компютри или таблети с достъп до интернет.

Food: Too Good To Waste Toolkit: Този набор от инструменти предоставя набор от инструменти и дейности, предназначени да помогнат на семействата и общностите да намалят разхищението на храна.

Офлайн:

Проектор и екран или бяла дъска.

Отпечатани брошури с ключови термини и определения.

Интернет връзка.

План на урока

Опишете подробно дейността и необходимото време (Времева рамка: 45 минути класове)

Част 1 - Стартиране на предизвикателството (презентация)

Продължителност: 45 мин.

Стъпка 1: Представете най-важните понятия от това предизвикателство, като използвате предоставените слайдове. Съставете дневен ред за най-важните части:

- Преглед на отпадъците
- Подобряване на планирането на храненията и контрола на порциите
- Програми за споделяне на маси и даряване на храна
- Компостиране и градинарство
- Класове и семинари за готвене с нулеви отпадъци
- Промени в политиката и инфраструктурата
- Ден на панаира

Стъпка 2: Изгответе план и следващи стъпки.

Стъпка 3: Създайте комитети с участието на учители, училищен персонал, родители и деца, които да следят напредъка на всички горепосочени. Например:

- **Учители и училищен персонал:** Организиране и ръководене на дейности, предоставяне на насоки и подкрепа на учениците, наблюдение на напредъка.
- **Родители:** Подпомагат организирането на събития, участват в семинари и дейности, подкрепят учениците у дома.
- **Ученици:** Участват активно във всички дейности, помагат в организирането и разпространението на информация, споделят опит и знания.
- **Членове на НПО:** Предоставят експертни знания и ресурси, водят семинари и курсове, подкрепят усилията за мобилизиране на общността.
- **Екоактивисти:** Вдъхновяват и образоват учениците и общността, ръководят инициативи и осигуряват наставничество.
- **Местни политици:** Подкрепете промените в политиката и инфраструктурата, участвайте в панаира на общността, осигурете официално одобрение и ресурси. Например, член на градския съвет може да помогне за прилагането на политики,

подкрепящи намаляването на отпадъците в училищата, и да осигури финансиране за необходимите ресурси.

- **Местни предприятия и фермери:** Предлагат ресурси за компостиране и градинарство, предоставят хранителни дарения, участват в маси за споделяне. Местните магазини за хранителни стоки могат да дарят непродадени хранителни продукти за маси за споделяне, а фермерите могат да предоставят материали за компостиране.
- **Доброволци на общността:** Доброволци на общността: помагат при организирането на панаира, съдействат за наблюдение на напредъка, подпомагат различни дейности и семинари.

Част 2 - Редовни проверки

Продължителност: 10-20 минути, 1 път седмично в продължение на 4 седмици

Ежеседмичните срещи за споделяне на опит, предизвикателства и успехи могат да продължат около 10-20 минути всяка, в зависимост от степента на ангажираност на учениците и дискусиите.

Част 3 - Планиране на панаир в общността

Продължителност: 10 - 20 минути, 1 път седмично в продължение на 4 седмици

Може да се провеждат и периодични контролни сесии или срещи за планиране с учениците, участващи в организирането на панаира.

Част 4 - Панаирен ден

Продължителност: 4-8 часа

Организирайте панаир на общността, като поканите участниците да споделят опита си от предизвикателството. Включете демонстрации за готвене, семинари за компостиране и образователни щандове за хранителните отпадъци.

Част 5 - Размисъл

Продължителност: 25 мин.

Завършете панаира със сесия за размисъл за това какво са научили участниците по време на предизвикателството. Насърчете участниците да поемат ангажимент за намаляване на хранителните отпадъци.

Оценка

Формираща оценка: Формативната оценка ще се състои от редовни проверки, за да се следи както прилагането на практиките за устойчивост в училището, така и напредъкът на организацията на панаира. Тези оценки ще предоставят постоянна обратна връзка, за да се гарантира, че инициативите за устойчивост са ефективно интегрирани и че планирането на панаира е в ход.

Обобщаваща оценка:

Количествен анализ на намаляването на отпадъците

- Събиране на данни: Събиране на данни за количеството хранителни отпадъци, генерирани преди и след прилагането на инициативите за нулеви отпадъци. Това може да включва претегляне на хранителните отпадъци от столовата на дневна или седмична база.
- Анализ: Сравнете данните, за да оцените процентното намаление на хранителните отпадъци. Целта е да се демонстрира значително намаляване на количествата отпадъци благодарение на въведените практики.

Проучвания сред учениците и персонала

- Проучвания на дизайна: Разпространете анкетата* (ПРИЛОЖЕНИЕ I) сред учениците, учителите и персонала на кафенетата, за да съберете обратна информация за тяхната информираност и поведение по отношение на хранителните отпадъци преди и след проекта.
- Анализ на обратната връзка: Анализирайте проучванията, за да оцените промените в нагласите, поведението и знанията, свързани с управлението на хранителните отпадъци. Това може да включва и обратна връзка за ефективността на конкретни инициативи, като например споделяне на маси или контрол на порциите.

Оценка на въздействието върху общността

- Обратна връзка с общността: Събиране на обратна връзка чрез специално разработен въпросник* (ПРИЛОЖЕНИЕ II) от членове на общността и местни организации, които са участвали или са били засегнати от инициативите и панаира на училището за нулеви отпадъци.
- Ефективност на обхвата: Оценка на ефективността на панаира за повишаване на осведомеността и ангажираността на общността в намаляването на хранителните отпадъци.

** Този въпросник може да бъде попълнен в цифров вид или на хартиен носител и трябва да бъде попълнен анонимно, за да се насърчи честната обратна връзка. Резултатите ще дадат ценна информация за ефективността на инициативите по проекта и ще подчертаят областите за подобрене в бъдещите усилия за устойчивост в училището.*

Адаптиране към други нива

Подходящ за всички възрасти (8-18 години), като сложността на съдържанието и отговорностите на учениците се адаптират в зависимост от степента на зрялост и нивото на класа.

План на урока

3.5. Семинар за общността „От отпадъци към вкус“

Образователно ниво

Начално и средно училище

Резултати от обучението

В края на урока учениците ще:

- **Разберат устойчивостта на храните:** Учениците ще придобият цялостна представа за екологичните и социалните последици от разхищението на храна. Те ще научат за ползите от намаляването на отпадъците чрез повторното използване на остатъците от храна и използването на "грозни" продукти, които обикновено се изхвърлят.
- **Развият умения за проучване и планиране:** Учениците ще подобрят уменията си за проучване и разработване на практически решения на проблеми от реалния свят. Те ще приложат това, като създадат рецепти, в които се използват остатъци от храна и "грозни" продукти, и като планират и организират събитие в общността.
- **Развият кулинарни умения:** Чрез разработване и демонстриране на рецепти учениците ще придобият кулинарни умения, насочени към иновативни техники за готвене, които намаляват загубите. Те ще се научат как да превръщат по-малко желани хранителни продукти в привлекателни и питателни ястия, като наблягат на творчеството и практическите готварски умения.
- **Образователни дейности:** Учениците ще развият комуникационните си умения, като обучават членове на общността по време на семинара. Те ще се научат как ефективно да разясняват значението на намаляването на хранителните отпадъци и ще споделят практически съвети за приложение в ежедневието.
- **Анализ на обратната връзка и ангажиране на общността:** Чрез събиране и анализиране на обратна връзка от участниците в семинара учениците ще се научат как да оценяват ефективността на своите образователни дейности и практическите приложения на своите готварски демонстрации. Те също така ще насърчат участниците да поемат лични ангажменти за намаляване на разхищението на храна, насърчавайки дългосрочното въздействие върху общността.

Време

Време за подготовка: времето за подготовка може да варира в зависимост от няколко фактора, като например мащаба на семинара, наличните ресурси и степента на участие на общността.

Време за преподаване: Семинарът за общността "От отпадъци към вкус" е цялостна дейност, която включва няколко етапа, включително подготовка, провеждане на семинара и последващи действия. Тя се основава на плана и изпълнението на всеки преподавател.

Учебен материал

Онлайн:

Компютри или таблети с достъп до интернет.

Офлайн:

Проектор и екран или бяла дъска.
Отпечатани материали за раздаване, ако е необходимо, с инструкции и рецепти.
Интернет връзка.

План на урока

Част 1 - Въведение: Разбиране на устойчивостта на храните (презентация)

Продължителност: 45 мин.

Стъпка 1: Представете най-важните понятия от тази дейност, като използвате предоставените слайдове-презентация. Можете да използвате за справка съдържанието от Модул 1 "Въведение в Целите за устойчиво развитие и хранителните отпадъци".

Разгледайте най-важните понятия заедно с учениците си:

- Разбиране на хранителните отпадъци
- Въздействие върху околната среда
- Социални въздействия
- Ползи от намаляването на хранителните отпадъци
- Използване на "грозни продукти" и хранителни остатъци
- Призив за действие

Стъпка 2: Изгответе план и следващи стъпки.

Стъпка 3: Насърчете учениците сами да проучат горните понятия и може би да наблюдават някакво поведение или други практики, които правят у дома и които са свързани с използването на "грозни продукти" или с намаляването на хранителните отпадъци като цяло.

Част 2 - Планиране на семинара

Продължителност: Зависи от целите ви. Препоръчва се 2-3 седмици подготовка.

Учителите и учениците планират семинар в общността, на който ще демонстрират готвене с хранителни отпадъци. Планирането включва логистика, маркетинг на събитието и събиране на материали. Можете също така да поканите родителите, училищния персонал и местната общност като цяло да участват и да гледат демонстрацията.

Няколко идеи за гости/автори:

- **Готвачи:** те могат да демонстрират усъвършенствани техники за готвене, да предоставят професионални идеи за използването на хранителни отпадъци и "грозни" продукти и да предлагат практически съвети. Местен готвач, специализиран в устойчивото готвене, може да проведе демонстрация на готвене.
- **Местни фермери и производители:** Те могат да предоставят "грозни" продукти и хранителни отпадъци и да обсъдят значението на подкрепата за местното селско стопанство.
- **Експерти по устойчивост на храните:** Те ще имат отговорността да информират участниците за екологичното и социалното въздействие на хранителните отпадъци и да споделят стратегии за тяхното намаляване. Експерт от неправителствена организация, работеща в областта на околната среда, може да изнесе кратка беседа или презентация за устойчивостта на храните.
- **Диетолози:** Местните специалисти по хранене могат да предоставят информация за ползите за здравето от използването на различни хранителни продукти.
- **Лидери на местната общност:** Те могат да подкрепят събитието, да дадат подкрепата си и да насърчат участието на общността.
- **Училищен персонал и родители:** Тяхната роля ще бъде да помагат при организирането на събитията, да съдействат за демонстрации и да участват в промоционални дейности. Персоналът на училището може да помогне с логистиката, а родителите - с готвенето и подреждането.
- **Доставчици на устойчиви продукти:** Те могат да предоставят екологични кухненски консумативи или материали, свързани с намаляването на хранителните отпадъци.
- **Доброволци:** Подпомагат подготовката на събитието, управляват дейностите и работят с участниците.

Част 3 - Демонстрации на готвене

Продължителност: 1-2 часа

По време на семинара учениците, заедно със специалисти или учители/родители, демонстрират как да приготвят разработените от тях рецепти. Присъстващите се насърчават да участват и да опитат ястията.

Семинарът включва част, в която учениците разясняват на присъстващите важността на намаляването на хранителните отпадъци, като предлагат практически съвети за домашна употреба.

Част 4 - Обратна връзка и последващи действия

Продължителност: 10-20 мин.

Съберете обратна информация от участниците и споделете допълнителни ресурси за намаляване на хранителните отпадъци. Насърчете участниците да поемат ангажимент да намалят хранителните си отпадъци.

Въпроси за размисъл за обратна връзка и последващи действия

За участниците:

1. Учене и осъзнаване:

- Какво научихте за разхищението на храна и неговото въздействие?
- Как се промени мнението ви за устойчивостта на храните след семинара?

2. Практически стъпки:

- Кои съвети или рецепти за готвене ще опитате у дома?
- Какви прости стъпки можете да предприемете, за да намалите изхвърлянето на храна в ежедневието си?

3. Действие на Общността:

- Как можем да се подкрепяме взаимно в намаляването на хранителните отпадъци?
- Какви дейности в общността бихте желали да насърчават устойчивостта на храните?

4. Опит в работилницата:

- Коя част от семинара ви хареса най-много?
- Как можем да подобрим бъдещите семинари?

За ученици:

1. Самоанализ:

- Как се почувствахте, когато споделихте своята демонстрация на готвене?
- Кое беше най-голямото предизвикателство, с което се сблъскахте, и как го преодоляхте?

2. Умения и знания:

- Какви нови умения усвоихте от този проект?
- Как тези умения ще ви помогнат в бъдеще?

3. Въздействие и подобрение:

- Какво въздействие според вас имаше семинарът върху общността?
- Какво можем да направим по-добре следващия път?

4. Бъдещи цели:

- Какви са личните ви цели за намаляване на хранителните отпадъци?
- Как можете да продължите да насърчавате устойчивостта на храните в училище и в общността?

Тези въпроси ще ви помогнат да съберете съществена обратна връзка и да насърчите размисъл, без да претоварвате участниците (можете да изберете кой от тях отговаря по-добре на целите ви и данните, които искате да съберете).

Оценка

Формираща оценка: Формиращото оценяване е текущо и осигурява незабавна обратна връзка на учениците, като им помага да подобрят и коригират стратегиите си за учене по време на фазите на подготовка и провеждане на семинара.

Проверки на планирането:

Цел: Оценяване на уменията на учениците за организационно и логистично планиране на семинара в общността.

Метод: Редовни контролни срещи по време на етапа на планиране, на които учениците представят напредъка си в областта на логистиката, маркетинга и управлението на ресурсите. Предоставяне на конструктивна обратна връзка, която да ги насочи към ефективна организация на събитието.

Партньорски рецензии:

Цел: Насърчаване на взаимното учене и саморефлексията.

Метод: Накарайте учениците да критикуват взаимно идеите си за рецепти и репетициите на презентациите, като по този начин насърчите съвместната учебна среда.

Обобщаваща оценка: Обобщаващото оценяване оценява ученето, развитието на уменията и академичните постижения на учениците в края на учебния период, в този случай след семинара.

Доставка на образователен компонент:

Цел: Измерване на ефективността на учениците при предоставяне на образователно съдържание за намаляване на хранителните отпадъци.

Метод: Оценете яснотата, точността и въздействието на образователните презентации или взаимодействия по време на семинара, като отбележите доколко добре са предадени ключовите послания.

Анализ на обратната връзка с участниците:

Цел: Определяне на цялостното въздействие на семинара върху участниците.

Метод: Използвайте анкети или формуляри за обратна връзка, събрани от участниците в семинара, за да оцените ефективността на семинара за повишаване на осведомеността и промяна на поведението, свързано с хранителните отпадъци. Анализирайте обратната връзка за положителни резултати и области за подобрене.

Рефлексивни есета:

Цел: Оценяване на разсъжденията на учениците за тяхното обучение и опит.

Метод: Изисквайте от учениците да напишат рефлексивни есета, в които да обсъдят какво са научили, какви умения са развили, с какви предизвикателства са се сблъскали и как проектът е променил гледната им точка по отношение на хранителните отпадъци.

Адаптиране към други нива

Подходящ за всички възрасти (8-18 години), като сложността на съдържанието и отговорностите на учениците се адаптират в зависимост от степента на зрялост и нивото на класа.

План на урока

3.6. Устойчив пазарен ден

Образователно ниво

Начално и средно училище

Резултати от обучението

В края на урока учениците ще придобият:

- Разберете концепцията за устойчиво потребление и местни източници.
- Развиване на умения за планиране и организиране чрез организиране и управление на пазарен ден.
- Усъвършенстване на комуникационните умения чрез взаимодействие с връстници, преподаватели и общността.
- Натрупайте практически бизнес и предприемачески опит, като продавате устойчиви продукти.

Време

Време за приготвяне: 3-4 седмици за планиране, организиране и събиране на материали.

Време за преподаване: Самото събитие ще продължи около 4-6 часа в определения ден.

Учебен материал

Онлайн:

Достъп до ресурси за устойчиви практики и местни източници.

Презентация: последвайте [линк](#)

Офлайн:

Щандове, маси, украса, табели с информация за продуктите и каси за транзакции.

План на урока

Опишете подробно дейността и необходимото време (Времева рамка: 45 минути класове)

Част 1 - Въведение и планиране

Продължителност: 45 мин.

Стъпка 1: Представете концепцията за устойчиви пазари и обсъдете значението на местното снабдяване и устойчивото потребление.

Стъпка 2: Учениците правят мозъчна атака за продукти, които могат да се продават, като се фокусират върху устойчивостта (ръчно изработени занаяти, местно отгледани продукти, рециклирани предмети).

Стъпка 3: Създайте комитети, отговарящи за различни аспекти на пазара, като логистика, маркетинг, финанси и обслужване на клиенти.

Част 2 - Фаза на изпълнение

Продължителност: 15 мин.

Част 3 - Подготовка за пазарния ден

Продължителност: Текущо през 3-4 седмици на подготовка

Стъпка 1: Представете концепцията за устойчиви пазари и обсъдете значението на местното снабдяване и устойчивото потребление.

Стъпка 2: Учениците обмислят продукти, които могат да се продават, като се фокусират върху устойчивостта (ръчно изработени занаяти, местни продукти, рециклирани предмети). Учениците могат да си сътрудничат с хора със съответните професии и/или опит, като по този начин формират обмен на знания между поколенията и придобиват знания от заинтересовани страни като производители, търговци на зеленчуци и др.

Стъпка 3: Създайте комитети, отговарящи за различни аспекти на пазара, като логистика, маркетинг, финанси и обслужване на клиенти. Насърчете учениците да предложат и включат начини за насърчаване на устойчиво поведение сред членовете на общността, когато пазаруват от пазара, например да поставят на плаката с поканата малка бележка, че трябва да си носят собствени торбички или да използват само рециклирани хартиени торбички.

Част 4 - Пазарен ден

Продължителност: 4-6 часа

Настройка: Ранно инсталиране на щандове и дисплеи преди началото на събитието.

Продажба: Учениците управляват своите щандове, общуват с клиенти и извършват транзакции.

Дейности по ангажиране: Включете интерактивни игри или предизвикателства, свързани с устойчивостта, за да обучите посетителите по време на събитието.

Част 5 - Размисъл и обратна връзка

Продължителност: 25 мин.

Текущ мониторинг: Редовни контролни срещи с всеки комитет за оценка на напредъка и интегрирането на практиките за устойчивост.

Партньорски рецензии: Учениците си предоставят обратна връзка за своите идеи за продукти и маркетингови стратегии.

	Процедура	Време
Част 3-	Пазарен ден Настройка: Ранно инсталиране на щандове и дисплеи преди началото на събитието. Продажба: Учениците управляват своите щандове, общуват с клиенти и извършват транзакции. Дейности по ангажиране: Включете интерактивни игри или предизвикателства, свързани с устойчивостта, за да обучите посетителите по време на събитието.	4-6 часа
Част 4-	Размисъл и обратна връзка Текущ мониторинг: Редовни контролни срещи с всеки комитет за оценка на напредъка и интегрирането на практиките за устойчивост. Партньорски рецензии: Учениците си предоставят обратна връзка за своите идеи за продукти и маркетингови стратегии.	25 минути

Оценка

Формираща оценка:

- **Анализ на успеха на събитието:** Оценяване на цялостния успех на пазара въз основа на продажбите, обратната връзка с клиентите и целите за устойчивост.
- **Доклади за ученици:** Всеки ученик или група представя доклад, в който подробно описва преживяното, наученото и предложенията си за бъдещи събития.

Обобщаваща оценка:

- **Анализ на успеха на събитието:** Оценяване на цялостния успех на пазара въз основа на продажбите, обратната връзка с клиентите и целите за устойчивост.
- **Доклади за ученици:** Всеки ученик или група представя доклад, в който подробно описва преживяното, наученото и предложенията си за бъдещи събития.

Адаптиране към други нива

8-11 години: Фокус върху прости продукти и основни бизнес концепции.

12-15 години: Въведете по-сложни бизнес стратегии и подробни практики за устойчивост.

16-18 години: Насърчавайте самостоятелното управление на проекти и подробното финансово проследяване.

Приложение I: Дейност 3.1

Въпросник за осведомеността и поведението при разхищение на храни

Благодарим ви, че участвате в проекта и панаира **"Нулеви хранителни отпадъци в училищата"**!

Попълването на този въпросник отнема само 5 минути и ще ви помогне да оцените промените в нагласите, поведението и знанията, свързани с управлението на хранителните отпадъци.

Моля, посочете отговорите си:

Демографска информация:

1. Моля, посочете ролята си:

- ☐ Студент
- ☐ Учител
- ☐ Персонал на кафенето

Раздел 1: Информираност и познания

2. Доколко преди този проект бяхте запознати с проблемите, свързани с изхвърлянето на храна?

- ☐ Много добре осведомен
- ☐ Донякъде запознат
- ☐ Не съм много наясно
- ☐ Изобщо не знам

3. Как бихте оценили разбирането си за начините за намаляване на хранителните отпадъци сега, след края на проекта?

- ☐ Много добре осведомен
- ☐ Донякъде запознат
- ☐ Не много добре осведомен
- ☐ Не познавам изобщо

4. Какво научихте за хранителните отпадъци, което не знаехте преди да участвате в този проект?

Раздел 2: Поведения и практики

5. От началото на проекта досега колко често сте контролирали порциите си, за да намалите разхищението на храна?

- ☐ Винаги
- ☐ Често
- ☐ Понякога
- ☐ Рядко
- ☐ Никога

6. Участвате ли в използването на масата за споделяне (ако е приложимо)?

- ☐ Да, редовно
- ☐ От време на време
- ☐ Рядко
- ☐ Не
- ☐ Не е приложимо

7. Направихте ли някакви промени в дома си по отношение на начина, по който се справяте с хранителните отпадъци, благодарение на този проект?

- ☐ Да
- ☐ Не

Ако отговорът е "да", моля, опишете промените:

8. Доколко ефективни според вас са следните инициативи за намаляване на хранителните

Раздел 3: Отзиви за конкретни инициативи

отпадъци? Оценете всяка инициатива от 1 (не е ефективна) до 5 (много ефективна).

- Споделяне на маси: [1-5]

- Мерки за контрол на порциите: [1-5]

- Контейнери за компостиране: [1-5]

- Образователни семинари и презентации: [1-5]

9. Коя от инициативите на проекта ви се стори най-полезна или въздействаща? Защо?

Раздел 4: Общо въздействие и предложения

10. Като цяло, доколко ефективен според вас е проектът "Нулеви хранителни отпадъци" за намаляване на хранителните отпадъци в нашето училище?

- ☐ Много ефективен
- ☐ Донякъде ефективен
- ☐ Не е много ефективен
- ☐ Не е ефективен изобщо

11. Какви предложения имате за подобряване на проекта за следващата година?

12. Бихте ли се интересували да участвате в подобни проекти за устойчивост в бъдеще?

- ☐ Да
- ☐ Не

Раздел 5: Допълнителни коментари

13. Моля, споделете всякакви допълнителни коментари или идеи за опита си с проекта "Нулеви хранителни отпадъци".

Приложение II: Дейност 3.4

Проучване за оценка на въздействието върху общността

Благодарим ви, че участвате в проекта и панаира "Нулеви хранителни отпадъци в училищата"!

За да оценим въздействието върху общността на инициативите на училището за нулеви отпадъци и свързания с тях панаир, ще използваме структурирано проучване, което събира обратна връзка от членовете на общността и местните организации. Тази анкета ще отнеме приблизително само 7 минути и ще ни помогне да измерим както обратната връзка за инициативите, така и ефективността на панаира.

Вашият принос ни помага да подобрим и продължим усилията си за насърчаване на устойчиви практики в нашата общност.

Част 1: Информация за участника

1. Принадлежност:

- ☐ Член на общността
- ☐ Собственик на местен бизнес
- ☐ Представител на местна организация
- ☐ Преподавател
- ☐ Студент
- ☐ Родител
- ☐ Друго (моля, посочете): _____

Част 2: Отзиви за инициативите за нулеви отпадъци

2. Знаехте ли за инициативите за нулеви отпадъци, преди да посетите панаира?

- ☐ Да
- ☐ Не

3. Как бихте оценили разбирането си за проблемите с хранителните отпадъци преди и след панаира?

Преди панаира:

- ☐ Много добре осведомен
- ☐ Донякъде запознат
- ☐ Не много добре осведомен
- ☐ Не познавам изобщо

След панаира:

- ☐ Много добре осведомен
- ☐ Донякъде запознат
- ☐ Не много добре осведомен

☐ Нямам никакви познания

4. Инициативите за нулев отпадък промениха ли вашето възприятие или поведение по отношение на хранителните отпадъци?

☐ Да

☐ Не

Ако да, моля, опишете как:

Част 3: Ефективност на информационните кампании

5. Доколко според вас панаирът е бил ефективен за повишаване на осведомеността относно намаляването на хранителните отпадъци?

☐ Много ефективен

☐ Донякъде ефективен

☐ Не е много ефективен

☐ Не е ефективен изобщо

6. Кои аспекти на панаира ви се сториха най-информативни или ангажиращи? (моля, отбележете с кръгче)

- Демонстрации на готвене
- Образователни щандове
- Презентации на ученици
- Интерактивни дейности
- Друго (моля, посочете): _____

7. Мотивира ли ви панаирът да предприемете действия по отношение на хранителните отпадъци?

☐ Да

☐ Не

- Ако да, какви действия планирате да предприемете?

Част 4: Предложения за подобрене

8. Какви подобрения бихте предложили за бъдещи събития или инициативи?

Част 5: Допълнителни коментари

9. Моля, посочете всички допълнителни коментари или предложения, които имате относно инициативите за нулеви отпадъци или обществения панаир.

Благодарим ви за ценната обратна връзка!

Приложение III: Дейност 3.5

Формуляр за обратна връзка от семинара на общността "От отпадъци към вкус"

Благодарим ви, че присъствахте на семинара за общността "От отпадъци към вкус". Радваме се да чуем за вашето преживяване и да научим как то е повлияло на вашите възгледи и поведение по отношение на устойчивостта на храните. Вашата обратна връзка е безценна за нас, тъй като се стремим да подобряваме семинарите си и да оказваме по-голямо въздействие върху нашата общност.

Попълването на този въпросник ще отнеме около 5-10 минути. Оценяваме вашето време и усилия да ни предоставите честната си обратна връзка. Предоставената от вас информация ще ни помогне да подобрим ефективността на бъдещите ни събития и да служим по-добре на нашата общност.

Още веднъж ви благодарим за участието и за това, че допринасяте за нашата мисия за намаляване на хранителните отпадъци и насърчаване на устойчиви практики.

Въз основа на предоставената информация, тук е представен въпросник, предназначен за оценка на цялостното въздействие на семинара "От отпадъци към вкус" върху участниците. Този въпросник има за цел да оцени ефективността на семинара за повишаване на осведомеността и промяна на поведението, свързано с разхищението на храни.

Информация за участника

1. Възрастова група (моля, изберете една):

- ☐ 8-11 години
- ☐ 12-15 години
- ☐ 16-18 години
- ☐ Възрастен

Опит в семинара

2. Доколко сте доволни от семинара като цяло?

- ☐ Много доволен
- ☐ Удовлетворен
- ☐ Неутрално
- ☐ Неудовлетворен
- ☐ Много недоволен

3. Ясна и лесна за разбиране ли беше представената информация за устойчивостта на храните?

- ☐ Да
- ☐ Донякъде
- ☐ Не

4. Доколко ангажиращи бяха дейностите в семинара?

- ☐ Много ангажиращо
- ☐ Донякъде ангажиращо
- ☐ Не се ангажира

Учене и осведоменост

5. Преди да участвате в този семинар, знаехте ли за екологичните и социалните последици от хранителните отпадъци?

- ☐ Да
- ☐ Не

6. Този семинар промени ли гледната ви точка или поведението ви по отношение на хранителните отпадъци?

☐ Да, значително

☐ Да, леко

☐ Няма промяна

7. По-вероятно ли е да използвате "грозни" продукти и остатъци от храна след участието си в този семинар?

☐ Да

☐ Не

☐ Може би

Практическо приложение

8. Научихте ли някакви нови техники за готвене или рецепти по време на семинара, които смятате да използвате у дома?

☐ Да

☐ Не

9. Чувствате ли се уверени да спделите наученото днес с другите?

☐ Да

☐ Не

Въздействие върху общността

10. Доколко е вероятно да участвате в подобни семинари в бъдеще или да ги препоръчате на други?

☐ Много вероятно

☐ Вероятно

☐ Не съм сигурен

☐ Малко вероятно

☐ Много малко вероятно

Отворена обратна връзка

11. Какво ви хареса най-много в семинара?

12. Какво може да се подобри в бъдещите семинари?

13. Други коментари или предложения?

Благодарим ви за ценната обратна връзка!

Зелени поколения Учебна програма за ученици

номер на проекта:
2022-1-FR01-KA220-SCH-000085830

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито EACEA.

Co-funded by
the European Union

